Arbeid
brengt Geluk

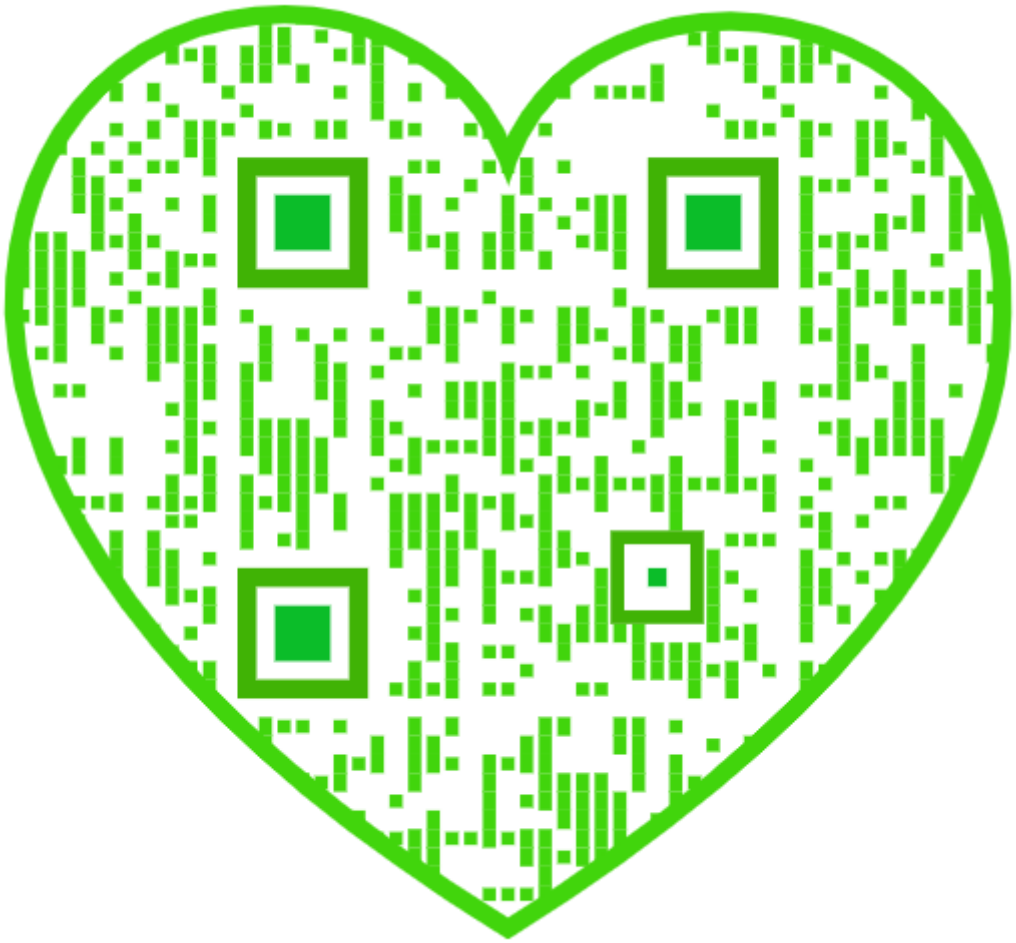

Arbeid brengt geluk

en andere verhalen in proza en berijmd.

VERZAMELD

DOOR

P. LOUWERSE.

Met 3 gekleurde platen en 26 gravuren.

ZUTPHEN.
SCHILLEMANS & VAN BELKUM.

GEMEENTEBIBLIOTHEEK
ROTTERDAM

INHOUD.

	Bladz.
ARBEID BRENGT GELUK	1
DE TOOVERFLUIT	10
EEN DUBBEL GEVAARLIJK TOCHTJE	23
HOE MEN ZICH NOOIT VERVEELT.	25
EENE JUFFEPEER MISGELOOFEN DOOR HEBZUCHT	31
DE STORM IS OVER.	33
EENE LEVENSGESCHIEDENIS	36
ZONDERLINGE REDDING	47
DE AVONTUREN VAN DRIE KINDERTJES	48
JUFFROUW LEONIE	53
GROOTMOEDERS SCHAT	65
DOE GOED	78
DE PLEEGKINDEREN	79
NIET SAAI OF FLAUW	91

P 156 dgb 002
8100[-344 94100

Informatiecentrum Jeugdcultuur

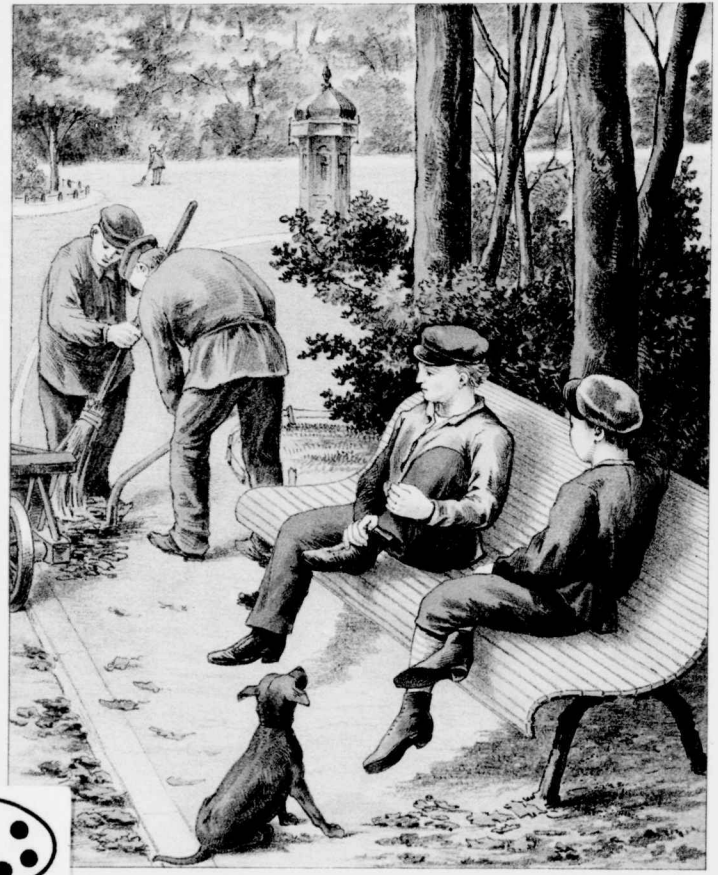

ARBEID BRENGT GELUK.

AFBEELDING IN KLEUR
PICTURE IN COLOR

Arbeid brengt geluk.

«MORREN maakt de vracht niet minder;
Moed alleen vermindert haar;
Neem uw kruis op, wat het zijn moog',
God woog niemands last te zwaar.»

Zoo schreef onze Vaderlandsche volksdichter H. Tollens Cz. eens in een gedichtje, dat hij «Een nieuw gulden A. B. C.» noemde, en de man had wel groot gelijk ook. Niets beter dan maar met moed aan het werk gaan, als men verdriet heeft.

Hiervan gaf oude Hein een voorbeeld.

Laat ik u eerst zeggen wie hij was.

Toen «Oude Hein» nog «Jonge Hein» en zestien jaar oud was, werd hij knechtje bij den stadstuinman, die voor al het plantsoen en de bloemperken der stad zorgen moest.

Nu is hij op het oogenblik dat mijn verhaal begint, al zeventig jaar en nog altijd is hij knecht bij den stads-tuinman, doch dat is dezelfde niet bij wien Hein in de leer kwam. Wel vier van de tuinmansbazen zijn in dien tijd gestorven, en hij is nu bij den vijfden. Vier keer is hij mede geweest naar het kerkhof om den baas te helpen begraven, maar nog veel meer keeren is hij er geweest voor anderen. Drie zoons had hij en alle drie zijn ze dood; vier dochters had hij en hiervan zijn er ook drie dood. Eene dochter, eene weduwe met zes kindertjes bleef over, en toen eindelijk ook de vrouw van «Oude Hein» stierf, kwam die dochter met hare kindertjes bij hem inwonen.

Nu werkt «Oude Hein» voor zijne dochter met hare zes kleintjes, net als in den tijd toen hij een krachtige dertiger was voor zijn eigen gezin.

Dat is hard, zeventig jaar te zijn en te moeten werken, alsof men er dertig is!

Ja, dat is het; maar dat is nog alles niet.

Toen «Oude Hein» uit de kleine kinderen was, is hij aan het sparen gegaan voor den ouden dag, en zijne brave vrouw hielp trouw mede. En beleefd heeft ze het niet, maar gebeurd is het, dat er op zekeren dag iemand bij «Oude Hein» kwam en zeide: «Hein, de man, die je spaarcentjes bewaarde, is er van door. Ze zeggen, dat hij naar Amerika is en dat hij alles medegenomen heeft.»

Zie je, dat was nog harder.

«Jansje,» had hij dien morgen tot zijne dochter gezegd, «ik heb een groot plan, en dat moet je niet tegenhouden.»

«En wat is dat, Vader?» vroeg Jansje.

«Ik heb het huisje hiernaast gekocht en nu zal ik het laten verbouwen, dat het met ons huisje geheel één wordt.»

«Maar, Vader, waarom toch? Uw huisje is immers groot genoeg voor ons!»

«Dat is het, kind! Maar dat huisje hiernaast laat ik tot kruideniers-winkel inrichten, en dan heb je wat voor jou en je kinderen, als ik kom te vallen. Je bent met je man tien jaar in zoo een' winkel geweest, en je weet dus hoe je doen moet, want je hebt er verstand van. Hoe vind je dat?»

Jansje sloeg hare armen om den hals van den ouden man, kuste hem op beide wangen en zeide snikkend: «O, u is nog hetzelfde lieve, goede Vadertje van dertig jaar geleden. Lieve, beste, beste Vader!»

En daar kwam de boodschap: «Al je spaargeld is weg!»

Het huisje kon nu niet betaald worden, dus «Oude Hein» moest van den koop afzien. En als hij viel, dan....»

Arme, arme Jansje met hare zes kindertjes!

Wat was de goede ziel bedroefd toen Vader des middags thuis kwam om te eten en vertelde, wat er gebeurd was.

«Moed houden, kind, moed houden,» zeide «Oude Hein.»

«O, Vader, ik zou wel moed willen houden, maar ik kan niet; ik kan niet,» snikte Jansje en brak in een hevig geween los.

Toen legde «Oude Hein» zijne hand, die trouwe hand, op haar' schouder, en ernstig zeide hij: «Kind, je kent mijne lievelingsspreuk:

Morren maakt de vracht niet minder,
Moed alleen vermindert haar.
Neem uw kruis op, wat het zijn moog',
God woog niemands last te zwaar!»

Die spreuk moet van jou ook zijn, kind!»

«O, Vader, maar het kruis is voor mij te zwaar!»

«Dat weet ik, beste, maar de goede God liet mij immers nog bij je, om je te helpen dragen?»

Jansje knikte.

«Welnu, kind, waarom dan zoo moedeloos? Toe, ga aan je werk, want waar is het ook: arbeid brengt geluk. Arbeid doet pijn en smart, leed en verdriet vergeten.»

Zoo sprak «Oude Hein» en zelf deed hij, wat hij anderen aanried. Geen mensch kon zeggen, dat hij over zijn verloren geld telkens sprak. Hij deed zijn werk als altijd en sprak nooit over dat geld, ja, hij had nog het eerste woord te zeggen over den man, die hem zoo schandelijk behandeld had.

Een half jaar is na dat gebeurde verloopen.

Het is een warme dag in het begin van October, zoo warm, alsof het nog zomer is, en velen zijn er, die over de warmte klagen en zeggen, dat ze er niet van werken kunnen.

Tot die klagers behooren ook Abraham en Willem, de zoons van een' wagenmaker, die er, zooals de menschen zeggen, warmpjes inzit, ja, die rijk is, maar doet, alsof hij hard moet werken om aan het kostje te komen.

En hard werkt de man, heel hard ook, maar zijne twee jongens doen des te minder. Ze gaan allebei op de Hoogere Burgerschool, maar Abraham is twee keer in de derde klasse blijven zitten, en Willem twee keer in de tweede. Ze kunnen wel leeren, maar willen niet; ze hangen liever den luiaard uit, en Vader is onverstandig genoeg om alles te gelooven, wat

de luie deugnieten hem believen wijs te maken. Ze zeggen dat het de schuld van de leeraren is, en dat ze nog ziek van verdriet zullen worden.

«Ziek van verdriet worden, dat wil ik niet hebben,» had Vader gezegd. «Ik neem je van school af en je leert thuis dan maar!»

Dat vonden de jongens wat prettig, maar van thuis leeren kwam niets. Ze deden niets anders dan heele dagen langs de straat en door het plantsoen slenteren.

Dat deden ze op dien warmen Octoberdag alweer. Doodgemakkelijk zaten ze op eene groote tuinbank met hun hondje voor zich en keken rustig toe hoe «Oude Hein» met nog een ander de vele dorre bladeren bij elkander veegde, op een' kruiwagen deed en weer wegbracht.

Tevredenheid keek dien ijverigen werkman de oogen uit, en het heele gelaat van de twee jongens liet niets zien dan ontevredenheid, grimmigheid en boosheid.

«Oude Hein» hield even op om den brand eens in zijn pijpje te jagen, en terwijl hij dat deed, keek hij de beide jongens aan.

«Scheelt er wat aan?» vroeg hij.

Abraham en Willem, die zoo gezond waren als een vischje, begonnen allebei hartelijk om die vraag te lachen, en Abraham zeide: «Welneen, maar waarom vraag je dat?»

«Wel, je ziet er allebei uit als zeven dagen slecht weer! Je bent immers de zoontjes van Talleman, den wagenmaker?»

«Precies, Hein, precies!»

«En heb je nu alweer vacantie? Is zeven of acht weken in den zomer nog al niet genoeg?»

«Wij zijn van school af!»

«Ha, dus bij je Vader op het ambacht?»

«Op het ambacht? Niet graag! We willen geen ambachtsman worden! We leeren thuis.»

«Zoo! Leer je thuis?»

«Ja!»

«En wil ik nu eens ineens raden waarvoor je thuis leert?»

Abraham en Willem lachten, en de laatste zeide: «Nu, zeg op!»

«Je leert voor de bedelaars-kolonie, jongens! Onthoudt, wat ik je gezegd heb.»

«Hoe weet je dat zoo?» vroeg Abraham.

«Dat weet ik, omdat ik zelf altijd ondervonden heb dat arbeid geluk brengt, en als dat waar is, dan is het ook waar, dat luiheid ongeluk brengt.»

«Maar Vader is niet arm,» riep Willem, «Vader heeft geld en veel geld ook.»

«Geld,» zeide «Oude Hein» nu heel ernstig, «geld heeft niemendal met geluk te maken. Wat een treurig leven zou dat zijn, als het waar was! Neen, jongens, arbeid maakt tevreden, tevredenheid brengt geluk! Nog eens, onthoudt dat! Dag, jongens!»

«Oude Hein» ging weer kalm, maar vlijtig aan den arbeid, en wie hem eens even in zijne heldere, blauwe oogen mocht kijken, dacht dadelijk: «Wat een gelukkige, oude man is dat!»

Abraham en Willem dachten er niet aan, hem in de oogen te zien.

«Die oude vent heeft te veel praats,» bromde Abraham.

«Dat heeft hij, de schooier, die hij is,» zeide Willem.

Beide jongens verlieten nu die bank en zochten, een straatdeuntje neuriënd, eene der banken in het plantsoen op, zoo ver mogelijk van dien vervelenden Hein, die hun de waarheid zoo durfde zeggen.

Tegen twaalf uur slenterden ze naar huis terug om het middageten te gebruiken, en dan, als Vader alweer in de werkplaats hard bezig was, lagen de twee deugnieten thuis op stoelen, of zaten ze alweer in het plantsoen op de bankjes.

Zoo ging de eene dag, zoo kwam de andere dag, zoo werden beide jongens ouder. En Vader Talleman werd ook ouder, maar niet wijzer.

Wijzer? Neen, dommer werd hij.

Inplaats van de luiaards desnoods met den stok aan het werk te drijven, gat hij hun iedere week een flink zakgeld en ieder een mooi rijwiel.

Nu hadden ze een leven! Ze reden overal heen, maar als ze des Zaterdagsavonds tegelijk met de knechts hun weekgeld ontvingen, dan waren ze al bijzonder zuinig geweest, als ze er des Dinsdags nog één' cent van over hadden.

De luiaards waren nu niet alleen dagdieven, maar ook verkwisters geworden.

Eindelijk moest Abraham loten en trok zulk een laag nummer, dat hij soldaat moest worden. Nu had Abraham heel dikwijls gezien, dat een soldaat erg onder de plak zit en bovendien niet zulk een gemakkelijk leventje heeft ook. Hij vroeg zijn' Vader dus een remplaçant, en daar het al zoo ver gekomen was, dat hij aan zijne jongens niets meer durfde weigeren, zoo kocht hij voor Abraham een' remplaçant.

En toen?

Wel, wat zou er toen anders gebeuren dan dat de twee deugnieten groote luiaards bleven, maar met den dag toenamen in al, wat leelijk en slecht was?

Ze werden de schrik van heel de stad en wie eens twee ondeugende, liederlijke en slechte jongelui moest noemen, dacht er niet aan andere te noemen dan de bekende Abraham en Willem Talleman, die den bijnaam gekregen hadden van «Stads-luiaards».

Vijftien jaar is weer voorbij!

Er is in de stad heel wat veranderd, heel wat verbouwd!

Ook in het plantsoen is eene groote verandering gekomen, want hoe men zoekt, «Oude Hein» is er niet meer.

Geen wonder! Vijftien jaar geleden was hij zeventig; hij zou nu vijfentachtig zijn, en die leeftijd wordt maar door weinigen bereikt. «Oude Hein» zal dan ook wel rusten op dat plekje van het kerkhof, waar hij er zooveel gebracht heeft, die hij zoo innig lief had.

Na «Oude Hein» te vergeefs in het plantsoen gezocht te hebben, verlaten we het, en we gaan de stad eens in.

Zie, in dat huisje woonde «Oude Hein» eens met Jansje en hare zes kindertjes. Weet je het nog? En weet je het nog hoe de oude man op zekeren middag, toen Jansje zoo geheel verslagen was, haar de hand op den schouder legde en zeide:

«Morren maakt de vracht niet minder;
Moed alleen vermindert haar;

Neem uw kruis op, wat het zijn moog',
God woog niemands last te zwaar.»

Weet ge het nog?

En weet ge ook nog hoe «Oude Hein» dat huisje naast het zijne zou gekocht hebben om van die twee huisjes één huisje te maken, en dat dan in het andere huisje door Jansje een kruidenierswinkeltje zou gehouden worden?

Maar een slechte man had de vlucht naar Amerika genomen met het geld van vele anderen bij zich. En bij dat geld waren ook de spaarduitjes van «Oude Hein».

En toch zijn die twee huisjes één huis geworden, en net zooals «Oude Hein» toen voorstelde: het «huisje hiernaast» werd winkeltje.

Winkeltje? Winkeltje??

Loop heen! Noem je die diepe woning met die dubbele rij lange toonbanken en die groote spiegelruiten, een winkeltje?

Tel de bedienden eens!

Vijf mannen, die inpakken en afwegen aan den eenen kant; zes mannen, die hetzelfde doen aan den anderen kant! Heelemaal achteraan is een ruim kantoor waar drie mannen druk zitten te schrijven. Het is tusschen tien en elf uur in den voormiddag, een slappe tijd voor alle winkels. Toch staan tusschen de toonbanken een stuk of wat dienstboden en burgerjuffrouwen, die komen koopen.

Op de breede stoep voor de spiegelruiten staan vier net geschilderde handwagentjes, die door mannen, zoogenaamde «rondbrengers» gevuld worden.

Nog eens, noem je dat een winkeltje?

En naast dat winkelhuis is een groot pakhuis vol kisten, vaten, tonnen, trommels, bussen, manden en flesschen. Vrachtwagens worden daar geladen en op een der bovenluiken staat met groote letters:

Grossierderij van de Wed. C. Jaspersen & Co.

Diezelfde naam staat ook boven den winkel, zoodat winkel en grossierderij één zaak zijn, en het geen wonder is, dat die drie heeren achter in het kantoor druk te pennen hebben.

Maar Jaspersen, Jaspersen!

Stil eens even!

Die «Oude Hein».... wel ja, dat is waar ook, die heette Jaspersen. Iedereen noemde hem zoo «Oude Hein», dat men bijna dacht, dat hij zoo heette. En....

Kijk, kijk, wie komt daar aan? Wat een vriendelijk uitzicht die oude man heeft! Wat ziet hij er gezond en gelukkig uit!

Maar, we hebben hem meer gezien!

Dat is.... dat is.... wel, heb ik van mijn leven! Het is «Oude Hein» en niemand anders!

«Dag, goede vriend! Dag, beste «Oude Hein!» Hoe maak je het? Nog zoo kras en gezond, en toch al....»

«Vijfentachtig, Meneer! En kras en gezond! Goddank! Maar....

'K heb nimmer mijn' kracht en gezondheid verkwist,
Beklaagbaar is hij, die ze in d'ouderdom mist,
Want dan komt berouwen te laat.»

«Zoo is het «Oude Hein», zoo is het! Maar zeg, is de man, die met je spaargeld wegliep, alweer in het land en heeft hij het je teruggegeven?»

«Dat geld heeft dien man ook al geen geluk bezorgd, Meneer! In Amerika woonden nog slechtere menschen dan hij er een was, en in veel korter tijd, dat hij hier alles bijeengebracht had, was hij ginder ver alles kwijt. Als stoker op eene stoomboot is hij gestorven.»

«Maar deze zaak dan? Je heet toch Jaspersen?»

«Jawel, Meneer! Hendrik Jaspersen, bijgenaamd «Oude Hein», om u te dienen! En deze zaak? Eerlijk de onze, Meneer! — Jansje en ik zijn toen ik zeventig was, weer gaan sparen, en ik had het geluk eene machine uit te vinden waarmee men grasperken veel gelijker en mooier maaien kan dan met de zeis. Ik verkocht die uitvinding voor vijfhonderd gulden en kocht voor dat geld Amsterdamsche premie-loten, waarmede ik heel gelukkig was. Op mijn vijfenzeventigste vroeg ik mijn ontslag en kwam op mijn' ouden dag in naam aan het hoofd dezer zaak. In naam, weet u, want Jansje en twee van hare zoons zijn eigenlijk de lui, die de koe bij

de horens vatten. Ik kijk zoo maar een beetje in het magazijn toe, want in den winkel loop ik al heel gauw in den weg.»

«En de andere kinderen van Jansje?»

«Wel, de oudste leerde het wagenmaken bij Talleman, en toen diens twee jongens, Abraham en Willem, hem zoo ver gebracht hadden, dat hij uit armoede alles verkoopen moest, kocht mijn kleinzoon Hendrik de wagenmakerij, die geheel verloopen was, voor een klein beetje geld. Er zit oppassen en aanpakken in dien Hendrik en....»

«Hij volgde het goede voorbeeld van zijn' Grootvader, Hein!»

«Niet vleien, Meneer! Niet vleien!

«Aan Godes zegen
Is 't al gelegen,»

leerde ik reeds als kind. Ik heb dat altijd geloofd en ik heb er mij goed bij bevonden. En de goede God heeft me gezegend in mijne overgebleven dochter en hare zes kinderen, zes jongens, zooals je weet. Hein is nu «rijtuig-fabrikant», Paul en Koen zijn in de handelszaak, Jan is student in de medicijnen, en Marten en Albert gaan allebei nog op het gymnasium. Ze leeren braaf en zullen er ook wel komen!»

«Je bent op je ouden dag dan wel gelukkig, Hein!»

«Overgelukkig, Meneer! En dat zit niet zoozeer daarin dat de zaken uitstekend gaan, als wel daarin, dat Jansje en hare zes jongens hun hoogste geluk in den arbeid vinden en God dankbaar zijn voor alles, waarmede Hij hun' arbeid zegent.»

«Maar hoe is het met Abraham en Willem van den wagenmaker afgeloopen, Hein?»

Hoe anders dan treurig, Meneer? Ze hebben den gek gestoken met mijn «arbeid brengt geluk.» — ze hebben het geld, dat hun Vader zoo zuur verdiend had met zwaar werken, tot op den laatsten cent verkwist, en eer ze dertig jaar oud waren, hadden luiheid, dronkenschap en andere leelijke dingen al een einde aan hun leven gemaakt. De arme Vader is van de Diaconie in het Oudemannen-huis besteed. Hij is nog maar zestig jaar, doch hij lijkt wel negentig.»

«Hoor eens, Hein, weet je, wat ik doe voor het dagelijksch brood?»

«Jawel, Meneer! U schrijft verhalen en gedichtjes voor kinderen! Een heerlijk werk, Meneer, een heerlijk werk!»

«Dat is het, Hein! Maar zou ik nu uwe eenvoudige geschiedenis mogen laten drukken? Ik zal natuurlijk andere namen noemen, dat spreekt.»

«Zeker mag u dat, Meneer! En wat zal u er dan boven zetten?»

«Wat? Wel, wat anders dan uwe lievelingsspreuk: «Arbeid brengt geluk.» Is dat niet goed?»

«Dat is best, Meneer, heel best! Ik hoop maar dat duizenden kinderen, als ze mijne eenvoudige geschiedenis zullen gelezen hebben, zeggen: «Arbeid brengt geluk!» God zegene de kinderen! —

Wat «Oude Hein» hoopte, dat hoopt ook

P. Louwerse.

DE TOOVERFLUIT.

(Een sprookje.)

Aan een smal, snelvlietend beekje in het land der Elfen stond een net, vriendelijk huisje. Het werd bewoond door eene blinde weduwe met haar eenig kind, haar' Roland, een' flinken jongen. Hij was haar eenige steun: 's morgens reeds voor dag en dauw was hij op de been om naar het land te gaan, waar hij door hard werken voor zijne zwakke Moeder en zichzelf den kost verdiende. Hij hield innig veel van zijne Moeder en om haar zoo gelukkig mogelijk te maken, sloofde hij zich af, van den vroegen morgen tot den laten avond. De eenige rust, die hij zich overdag gunde, was in het schaftuur. Dan, terwijl de meeste anderen zich onder een' boom of in het woud op het mos te slapen legden, zocht hij een eenzaam plekje uit, haalde

zijne geliefkoosde fluit uit zijn zak en begon te spelen. Het was maar eene heel eenvoudige fluit, doch hij bespeelde haar zóó liefelijk en zóó schoon, dat zelfs de kaboutertjes naar hem kwamen luisteren en hunne eigene instrumenten met rust lieten. Dikwijls gebeurde het, dat zij, wanneer hij een vroolijk wijsje speelde, een dansje begonnen; ja, soms wel bewogen zich de kleine voetjes zoo driftig, dat zij niets ontzagen en menig madeliefje zoo onbarmhartig tegen het steeltje bonsden, dat het haar lieve kopje liet hangen en verwelkte. Was het treurige of ernstige muziek, die hij speelde, dan zaten ze stil als muisjes en durfden haast geen' adem te halen, uit vrees, dat Roland hen hooren zou en zijn spel zou staken. Soms, als het heel aandoenlijk was, snikten zij het uit en lieten aan hunne tranen den vrijen loop, en wanneer dan later Roland opstond en ook de kaboutertjes zich uit de voeten maakten, dan was het gras, op de plaats waar ze

De kaboutertjes kwamen naar hem luisteren. (Bladz. 11.)

gezeten hadden, geheel vochtig en schitterden hunne traantjes als dauwdroppels in den zonneschijn.

Op zekeren warmen zomerdag keerde Roland, 's middags na het eten, weer naar het land terug. Zijne Moeder was hem gevolgd tot aan het hekje, dat haar tuintje van den weg scheidde. Op ditzelfde plaatsje had ze hem vroeger, toen hij nog een kleine jongen was en zij nog goed zien kon, altoos nagekeken, totdat hij bij de bocht van den weg uit hare oogen verdween, en deze gewoonte had ze behouden, al zag ze nu ook niets meer, van al wat haar omringde. Waar ze hem vroeger vol liefde en trots nakeek, en hem, als hij bij de bocht was gekomen, nog eens vriendelijk goedendag knikte, daar wachtte ze nu geduldig, tot ze twee heldere tonen van zijne fluit hoorde. Dat was zijn afscheidsgroet en eerst, wanneer ze dien gehoord had, keerde ze zich om en strompelde naar huis terug.

Dezen middag, toen hij zijne Moeder weer met zijne fluit goedendag had toegeroepen en blijmoedig een liedje fluitend zijn' weg vervolgde, zag hij op eenmaal, een eindje voor zich uit, een oud mannetje met een groot pak naast zich in het gras zitten. De stumperd scheen verbazend moede te zijn: hij wilde tenminste zijn' zak weer op den schouder nemen om verder te gaan, maar ging weer even gauw zitten, als hij opgestaan was. Zoodra Roland dit zag, snelde hij op den grijsaard toe. Hij had een medelijdend, hulpvaardig karakter en het gezicht van den ouden sukkel, die zoo scheen te tobben, trof hem zóó, dat hij niet nalaten kon hem te gaan helpen.

«Wel, Vadertje,» begon hij, toen hij den ouden man genaderd was, «wat scheelt eraan? Kunt ge niet verder?»

De grijsaard keek hem eerst een weinig wantrouwend aan, maar toen hij den knaap in de gulle, open oogen had gezien, verdween zijn wantrouwen en antwoordde hij zuchtend:

«Och, beste jongen, ik heb reeds zoo'n eind geloopen en ik moet nog zoo ver. Ik meende, dat ik al genoeg uitgerust was en daarom probeerde ik verder te gaan, maar — het gaat niet, dat zie ik wel. Ik zal dus nog een poosje moeten wachten.»

De verdrietige toon, waarop dit gezegd werd, bewees genoeg hoe gaarne de oude zijn' weg had vervolgd. Roland bemerkte het.

«Hoe ver moet ge nog?» vroeg hij.

«Nog heelemaal naar de stad, dus dat is een aardig kuiertje,» was het zuchtend antwoord.

Een oogenblik stond Roland nog in beraad. Gaarne zou hij den grijsaard geholpen hebben, maar dan zou hij te laat op zijn werk komen en aldus zijne opgelegde taak niet afkrijgen. Wat te doen?

«Gekheid,» mompelde hij eindelijk voor zich heen, «dan werk ik maar wat harder en rust niet in het schaftuur. Ik kan dien stumperd toch hier niet laten staan.»

«Zoudt ge zonder uw' zak verder kunnen?» zoo wendde hij zich tot den grijsaard, terwijl hij zijne fluit wegborg.

«Och ja, dat zou wel gaan,» was het antwoord, «maar waarom vraagt ge dat?»

«Welnu, dan zal ik den zak wel dragen. Ga maar mede.»

Verrast zag de oude man hem aan en wilde nog eenige tegenwerpingen maken, doch Roland lachte eens en zeide; terwijl hij den zak op zijn' schouder legde:

«Neen, neen, ge brengt me toch niet van mijn plan af. Kom, ga maar mede en neem mijn' arm vast, dan loopt ge gemakkelijker. — Zoo! Leun maar op me, als ge wilt: ik heb jonge, sterke beenen.»

De vroolijke, opgeruimde toon van Roland bracht het oudje weer in zijn humeur en de moede, knorrige grijsaard bleek een heel aardig man te zijn.

Al spoedig waren ze in een druk gesprek geraakt en de oude man wist zoo aardig met Roland te praten, dat deze hem zijne geschiedenis vertelde. De grijsaard hoorde hem met belangstelling aan, drukte hem, toen hij uitgesproken was, met warmte de hand en zeide:

«Ge zijt een braaf kind, mijn jongen, en voor de liefde, die ge uwe Moeder bewijst, zult ge ruimschoots gezegend worden.»

Op een' kleinen afstand van de stad hield het oudje Roland staande.

«Ziezoo,» zeide hij, «nu is het ver genoeg. Leg mij nu nog even den zak op den schouder en keer dan gauw naar je werk terug: het zal wel laat geworden zijn, denk ik. Ondertusschen dank ik je wel voor je vriendelijke hulp. Ge zult wel eens nader van mij hooren.»

Bij de laatste woorden knikte hij Roland nog eens vertrouwelijk goedendag en verdween tusschen de struiken.

«Ge zult wel eens nader van mij hooren,» mompelde thans Roland, terwijl hij rechtsomkeert maakte en in een' stevigen stap den weg, waarlangs hij gekomen was, terugkeerde, «ge zult nog wel eens van mij hooren.» Wat zou hij daarmede bedoelen? De dienst, dien ik hem heb bewezen, was toch waarlijk zoo groot niet en bovendien, het is een arme, oude man, dus het was niet meer dan mijn plicht hem te helpen. Nu goed, ik zal maar afwachten, dat is het beste.»

Aldus bij zichzelven redeneerende, stapte hij welgemoed voort, doch hoe hij zich ook voorgenomen had, niet meer aan de geheele zaak te denken, onderweg reeds en later ook onder zijn werk, telkens kwamen hem de raadselachtige woorden van het zonderlinge, oude mannetje weer voor den geest. Met de gedachte aan die woorden was het, dat hij dien avond insliep en met diezelfde gedachte stond hij ook den volgenden morgen op.

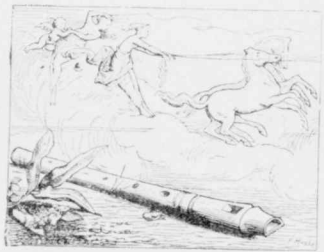

En ijlings de vlucht hadden moeten nemen. (Bladz. 15.)

Reeds vroeg begaf hij zich op weg. De zon stond nog laag aan den hemel en de dauw lag nog over de velden, toen Roland reeds de gewone groet op zijne fluit deed hooren.

Verder dan dien groet bracht hij het echter dien morgen niet. Zijn hoofd was nog veel te veel vervuld met de gedachte aan de zonderlinge belofte van den ouden man, dan dat hij, zooals anders, met geheel zijne ziel zijne fluit kon bespelen.

Peinzend en met gebogen hoofd stapte hij langzaam voort, tot hij op eenmaal met zijn' voet tegen een voorwerp aanstootte, dat op den weg lag.

Het was eene fluit der Elfen, die de kleine, gevleugelde wezentjes daar dien morgen hadden laten liggen, toen ze door het daglicht overvallen

werden en ijlings de vlucht hadden moeten nemen. Ze was van gewoon, dik riet vervaardigd en zag er uiterst eenvoudig uit.

Roland, die het voorwerp voor een gewoon stuk riet hield, meende het eerst te laten liggen, maar toen hij zag, hoe glad de uiteinden afgesneden waren, nam hij het op om het eerst nader te bekijken en kon een kreet van verrassing niet onderdrukken, toen hij zag, dat het eene fluit was.

Nauwkeurig bekeek hij de sierlijke, zuiver afgewerkte gaatjes en zette het instrument, zonder eraan te denken, aan zijn' mond. Hij begon een zijner meest geliefde deuntjes, doch hield bijna oogenblikkelijk weer op: hij schrikte van zichzelf! Welk een toon! Zijne fluit was vol en liefelijk, maar deze — neen, zoo iets tooverachtig schoons had hij nog nimmer gehoord! Hare tonen waren zoo rein en zoo zoet als het geklater van het beekje, dat van de hooge bergtoppen afdalend, in toomlooze vaart langs hun huisje stroomde, of als het gesuis van den avondwind in de hooge boomen van den tuin.

Hij nam het op. (Bladz. 15.)

Vol verrukking zette Roland zich aan den kant van den weg neer, begon nogmaals te spelen, en hoe meer hij speelde, hoe meer liederen hem in de gedachten kwamen. Hij vergat uur en tijd en speelde door, al maar door, totdat eindelijk het gelui van een verwijderd klokje hem weer tot bezinning bracht.

Zorgvuldig borg hij zijne kostbare vondst en haastte zich naar zijn werk.

In het schaftuurtje, toen hij weer op zijn oude plaatsje zat, kon hij het niet laten, de wonderschoone fluit nog eens voor den dag te halen en haar nog eens te bespelen. Weer was hij zóó in zijn spel verdiept, dat hij zich zelf geheel vergat en niet bemerkte, dat een groot aantal kameraden zich rondom hem hadden geschaard, en met open mond naar hem luisterden.

«Hoort ge hem wel,» fluisterden ze elkander toe, «wat speelt hij toch prachtig! Nog nimmer was zijne muziek zóó schoon,» en in hunne verrukking vergaten ze hunne gewone uitspanning.

Ook een paar wandelaars, die voorbijkwamen en misschien wel door de tonen zijner fluit gelokt waren, bleven staan en luisterden vol aandacht.

«Wie is het, die zoo prachtig speelt?» vroegen ze aan een' der arbeiders.

«Roland,» was het antwoord; «hij woont daarginds in dat hutje met zijne blinde Moeder, en speelt hier iederen middag.»

Eerst, toen Roland zijne fluit weer voorzichtig in zijn' zak stak en opstond, ging men uit elkaar en vervolgden de wandelaars hun' weg.

Hij was zoo gelukkig met zijne vondst, dat hij, zoodra dien middag de etensbel luidde, een der eersten was, die zijn werk in den steek liet en naar huis holde.

Het scheen wel, dat zijne fluit eene bijzondere aantrekkingskracht had, want nauwelijks had hij zich met zijne Moeder op de bank voor het huisje neergezet, en liet hij ook haar eens hooren welk een prachtig geluid zijne nieuwe fluit had, of een groot aantal menschen had zich reeds voor het hek verzameld, en luisterde met diepe aandacht naar zijn spel, waar hij, evenals de vorige keeren, weer geheel in opging.

Hij was zoo onder de betoovering van zijne muziek, dat hij niet eens bemerkte, dat er op den weg, niet ver van het huisje, een koninklijk rijtuig stilhield, waarin de jeugdige Prinses met hare hofdame was gezeten.

Het aanvallige kind had nauwelijks de eerste tonen van Rolands fluit gehoord, of ze had hare hofdame gesmeekt den koetsier te bevelen een oogenblik stil te houden. Haar Vader had alle muziek aan zijn hof verboden, en het arme kind hield er zoo oneindig veel van, dat ze overal bleef staan, waar zij ze maar hoorde.

Niemand echter had ze ooit zóó hooren spelen, als deze jongeling, zulke liefelijke muziek had haar nog nergens in de ooren geklonken!

Zoodra Roland ophield en de Prinses zag, stond hij op en maakte eene diepe buiging. Ze knikte hem vriendelijk terug en wenkte hem eens naderbij te komen.

Roland kwam en toen hij, nogmaals eerbiedig buigend, het rijtuig genaderd was, stak ze hem hare hand toe.

«Wat speelt ge mooi», zeide zij. «Ik dank u wel. Hoe heet ge?»

«Roland, Prinses!»

«Welnu, dan, Roland, morgen of overmorgen kom ik weer hier voorbij. Wilt ge dan nog eens voor mij spelen? Ik hoor zoo gaarne muziek en Vader duldt ze niet in huis. Wilt ge me dus dat genoegen doen?»

Roland wist eerst niet, wat hem overkwam: de eer was zoo groot en kwam zoo onverwacht, dat hij geen ja durfde zeggen. Toen het Prinsesje evenwel vertelde, dat ze zooveel van muziek hield en ze nooit hooren mocht, kreeg hij innig medelijden met haar en beloofde haar op hartelijken toon, dat ze komen kon, wanneer ze wilde, in het middaguur of 's avonds, en dat hij altijd bereid zou zijn voor haar zijne mooiste liederen te spelen.

Dankbaar drukte het lieve kind hem nogmaals de hand en riep hem onder het wegrijden nog toe:

«Nu, tot spoedig, dus!»

Den volgenden dag, in het middaguur, zat Roland reeds vroeg op de bank voor het huisje te wachten. Toen het wat lang duurde eer de Prinses kwam, stond hij op en liep een eindje den weg op om te zien of hij het rijtuig nog niet zag aankomen, doch hoe hij ook tuurde, hij zag niets, en hij wachtte en wachtte — doch tevergeefs. Eindelijk was het tijd weer naar het land te gaan en diep teleurgesteld verliet hij zijn hutje.

's Avonds was het hetzelfde. Hij wachtte en wachtte weer, doch weer tevergeefs, en ook den volgenden dag, toen hij er vast op rekende haar te zien komen, werd zijne vurige hoop niet bewaarheid.

Het was eene groote teleurstelling voor hem; hij had het lieve kind, dat niet, zooals hij, zoo heerlijk van de muziek genieten kon, zoo gaarne een genoegen gedaan.

Eenige dagen later vond hij 's middags bij zijne thuiskomst, een' koninklijken boodschapper, die hem opwachtte om hem mede te nemen naar het Hof. Hij deelde hem mede, dat de Koning hem bevolen had niet anders terug te komen dan met Roland, die zorgen moest zijne fluit bij zich te hebben. Om te maken, dat de tocht niet te lang duurde, had de

boodschapper een' sterken muilezel medegebracht, die Roland langs den kortsten weg, die over de bergen liep, dragen zou. De boodschapper, aan het klimmen in de bergen gewoon, zou dan naast hem loopen.

In groote spanning over hetgeen er gebeuren zou, besteeg Roland den rug van het sterke, vlugge, maar voorzichtige dier en bergopwaarts ging

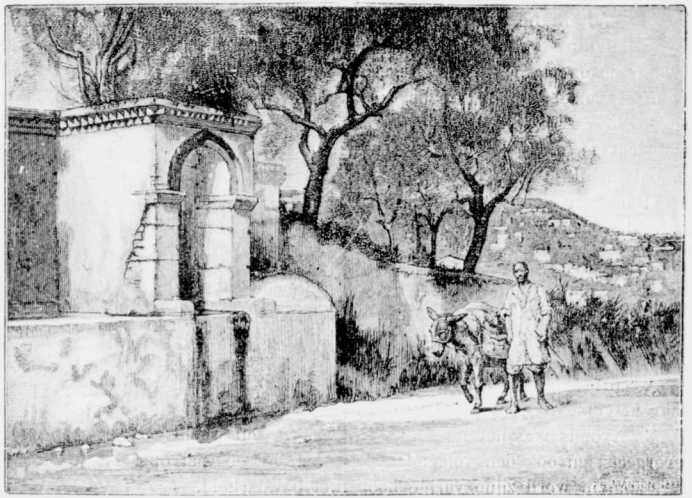

Eindelijk bereikten zij eene groote burchtpoort. (Bladz. 19.)

het nu naar het Koninklijke paleis, dat ze nu spoedig in het gezicht kregen.

En terwijl de boodschapper naast den muilezel voortdraafde, vertelde hij Roland de oorzaak, dat deze aan het Hof geroepen was. Die mededeeling kwam hierop neer.

De Prinses namelijk was ziek. De Koning was door den koetsier te weten gekomen, dat ze hem onderweg, op de rijtoer, bevolen had stil te

staan om naar een' boerenjongen, die fluit speelde, te luisteren en ook dat ze dien jongen beloofd had, nog eens terug te komen. Nu de Koning dit alles wist, had hij de Prinses een paar dagen lang verboden uit rijden te gaan. Het kind had het zich echter zoo aangetrokken, dat ze er ziek van was geworden.

Toen de dokter kwam, schreef hij haar iets voor, maar inplaats, dat ze er beter van werd, werd ze juist voortdurend zieker en hoewel ze volhield, dat alleen Roland haar, met zijne muziek genezen kon, niemand geloofde haar, en ook de dokter, die den Koning gaarne behagen wilde, zeide, dat zoo iets onmogelijk was.

Het arme kind werd echter voortdurend erger. Ze werd zelfs zoo zwak, dat alle geleerde geneesheeren uit het land opgeroepen werden. De een schreef dit voor en de andere dat, doch niets hielp. Eindelijk kwam er een klein, oud mannetje, de laatste van allen, en deze zeide tot den Koning, zoodra hij alles had vernomen:

«Sire, er is maar één middel om uwe dochter te genezen».

«En dat is?» had de Koning toen geantwoord, «spreek en het zal geschieden».

«Welnu dan, Sire, laat Roland den fluitspeler komen. Hij alleen kan haar beter maken.»

De Koning, die ten einde raad was, had toen eindelijk toegegeven en zijn' boodschapper uitgezonden om Roland te halen.

Dit alles vernam Roland, toen ze samen den steilen bergweg, die naar het kasteel voerde, beklommen.

Eindelijk bereikten ze eene groote burchtpoort te midden van een' zwaren ringmuur, die door hoog geboomte overschaduwd werd.

«Nu moet gij hier afstijgen», zeide de knecht, «en dan door deze poort naar het paleis gaan. Ik zal hier uwe terugkomst afwachten om u weer thuis te brengen.»

Roland steeg af, doch zeide: «Maar als de lieden mij zien, zullen ze mij wegjagen».

«Dat zouden ze zeker doen met ieder ander», sprak de knecht, «doch als gij zegt: «ik ben Roland de fluitspeler», dan zullen ze zeer beleefd zijn en u doorlaten».

Roland ging nu met de fluit onder den arm de poort in en bevond dat het waar was, wat de knecht gezegd had, want als ze hem terug wilden sturen, dan moest hij maar zeggen: «Ik ben Roland de fluitspeler», en iedereen werd dan zoo beleefd, alsof hij, de arme fluitspeler, een Prins was, en men beijverde zich om hem den kortsten weg te wijzen.

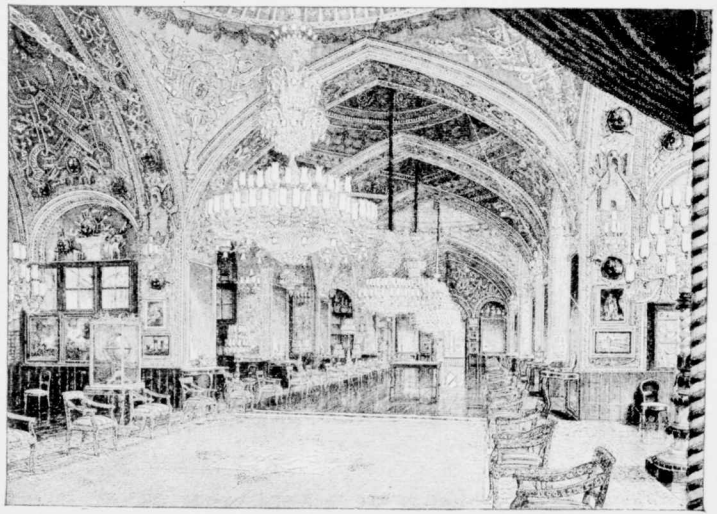

Het was de zaal van een Tooverkoning, dacht Roland. (Bladz. 21.)

Eindelijk kwam hij bij het paleis aan en reeds wilde hij dat binnentreden, toen hij door een dienstdoend Kamerheer ruw bij den schouder gegrepen werd.

«Hei, hei», bulderde deze, «wat moet dat? Het paleis van Zijne Majesteit Koning Rosoglionum is geene bedelaars-herberg waar men naar verkiezen kan in- en uitloopen. Wat moet je? Wie ben je? Spreek op»!

Wat van streek gebracht door dezen ruwen aanval, antwoordde Roland stotterend: «Ik ben bij Zijne Majesteit ontboden. Ik ben Roland de fluitspeler, Edele Heer»!

Niet zoodra had de knaap dit gezegd of de Kamerheer werd eensklaps vriendelijk en onderdanig.

«Vergeef me», zeide hij, «ik wist niet, dat gij de fluitspeler waart. Volg mij maar»!

Roland volgde nu den Kamerheer door eene reeks van prachtige gangen en kamers. Eindelijk kwamen ze in eene zaal, zoo groot, zoo mooi, zoo rijk en zoo schitterend, dat de arme Roland er duizelig van werd. Aan het gewelf, dat sierlijk gebeeldhouwd was, hingen gouden kronen met kristallen luchters, waarin honderden welriekende kaarsen brandden. Op den vloer, die van glad gewreven stukjes hout van verschillende kleur gemaakt was, stonden langs de wanden prachtige leuningstoelen, en al wat er in die zaal nog meer was, schitterde van goud, zilver en diamant. Het was de zaal van een' Tooverkoning, dacht Roland.

«Wacht hier nu even», sprak de Kamerheer, «ik zal u bij den Koning en de Koningin aandienen».

Hij behoefde niet lang te wachten, want twee vleugeldeuren werden opengeworpen en een kamerdienaar, prachtig gekleed en met een' gouden staf in de hand, riep: «Roland de fluitspeler kome. De Koning en de Koningin wachten hem.»

Schuchter trad Roland in de zaal waar het Vorstelijk paar hem met ongeduld scheen te wachten, en nadat hij den Koning en de Koningin gegroet had, sprak de Koning: «Breng hem naar de ziekenzaal. Wij volgen»!

Een kamerbewaarder voldeed aan dat bevel en spoedig bevond Roland zich nu in eene zaal, die «ziekenzaal» heette, maar in pracht alle andere zalen nog verre overtrof.

Hem werd tegenover den troon, waarop de Koning en de Koningin plaats namen, een bankje aangewezen om er zich op neer te zetten. Het ledekant waarin de zieke lag stond nu aan de andere zijde der zaal recht voor hem.

«Begin, meester fluitspeler», beval de Koning. «Ik ben nieuwsgierig

te weten of gij met uw ellendig gefluit de groote kunst uithalen kunt, zieken gezond te maken. Ik geloof er niets van».

Roland zeide niets. Hij bracht de fluit aan den mond en begon te spelen.

De Koning kon niet nalaten naar de schoone muziek te luisteren. (Bladz. 22).

De Prinses had hem, daar zij sluimerde, niet zien binnenkomen, maar bij de eerste tonen van Roland's fluit, richtte zij zich op en kwam er een blos van genoegen op haar smal, bleek gezichtje.

Roland zag, noch hoorde weer iets, evenmin als zijne toehoorders. Zelfs de Koning kon niet nalaten naar de betooverend schoone muziek te luisteren en toen eindelijk Roland ophield, was hij even verrukt als de anderen.

De laatste tonen waren nauwelijks weggestorven of het kleine, oude doktertje kwam naar den Koning en de Koningin toe wenschende hen geluk, zeggende:

«Ik heb uwe Majesteiten goed nieuws mede te deelen: uw dochtertje is genezen, tenminste, zoo ge haar niet weer verbiedt naar muziek te luisteren».

«Daar heb ik geen plan op,» zoo viel de Koning hem in de rede, «ik weet wel iets beters. Roland, is, als hij wil, van dit oogenblik af mijn hofkapelmeester. Hij is dan goed beloond, en mijn kind zal dan tenminste niet meer ziek worden uit verlangen naar muziek. Nu, Roland, wilt ge?»

De oogen van den jongen fluitspeler glinsterden van genoegen. Wat

zou Moeder het dan goed hebben! Wat zou hij haar verzorgen, als hij niet meer telkens van huis moest! De gedachte aan dat alles maakte hem zoo gelukkig, dat hij bijna vergat den Koning te bedanken voor zijne goedheid.

Reeds was hij een eindweegs den berg afgedaald om naar de poort terug te keeren, toen hij op eenmaal den hoefslag van een paard achter zich hoorde. Hij keek om en zag het kleine doktertje komen aandraven. Toen hij voorbijreed en Roland hem eerbiedig groette, riep hij hem vriendelijk toe:

«Ziet ge, Roland, zoo wordt de deugd beloond!»

Eerst nu herkende Roland uit den rijkgekleeden dokter het arme, oude mannetje, dat hij eenigen tijd geleden had voortgeholpen.

Hij wilde hem nog eens bedanken voor zijne goedheid, maar ruiter en paard waren reeds zoo ver weg, dat hij hen niet weer inhalen kon.

Nimmer zag hij het zonderlinge mannetje weerom, maar de toovefluit, die reeds zooveel gedaan had, werd zorgvuldig bewaard en alleen bij feesten gebruikt.

Toen eindelijk Roland stierf en men om de tooverfluit loten zou, vond men haar gebarsten in eene doos liggen. Gelijk met Roland's leven was ook het hare geëindigd: slechts voor Roland's deugd was ze eene belooning geweest.

C. H. L.

Een dubbel gevaarlijk tochtje.

In sommige landen kunnen soms de rivieren zoo plotseling stijgen, dat menschen en dieren door den vloed overvallen worden en vaak moeten verdrinken.

Zulk eene overstrooming had ook eens plaats in Afrika, en wel in eene streek waarin vele leeuwen huisden en een beroemd jager gekomen was om op die leeuwen jacht te maken.

Hij liep door een bosch en kwam opeens, zooals hij dacht, bij een moeras. Doch het was zoo niet.

De rivier was buiten hare oevers getreden en het water wies verbazend snel.

Hij repte zich om buiten het bosch te komen, doch eer hij den zoom van het woud bereikt had, liep hij al tot over de heupen in het water. Zoo kwam hij bij de rivier, waar hij een' zwaren boomstam drijven zag, en hierop wilde hij zich redden. Hij sprong er op en dreef snel met den sterken stroom mede.

Maar op eenmaal hoorde hij een luid gebrul, en uit een' boom aan den oever sprong een leeuw op den drijvenden stam waar hij zat.

Ongelukkig kon de jager geen gebruik maken van zijn geweer, want het was geheel nat, van binnen en van buiten.

De leeuw viel den man echter niet aan, doch klemde zich vol angst aan den stam.

Zoo dreven zij steeds verder.

Met angst zag de jager, dat de stam langzamerhand een' oever naderde waar hij met de takken den grond zou raken. Dan zou de stam stil liggen en de leeuw .... brrr!

Daar lag de stam stil.

Door het heldere water kon men heel gemakkelijk den bodem zien, en op eenige meters afstands van hen lag een droog bergwoud.

De leeuw lichtte den grooten kop op, keek den jager een oogenblik grimmig aan, nam een' grooten sprong en — was aan den oever, waar hij luid brullend het veilige woud in liep.

Een oogenblik later kwam ook de jager aan wal, verheugd dat hij in den vloed niet omgekomen was en dat de groote leeuw hem het leven gespaard had.

Zijn eerste werk was evenwel om gauw zijn geweer in orde te brengen, want hij begreep wel, dat een leeuw in het bosch anders doen zou dan een leeuw in de rivier op den drijvenden boomstam deed.

Hoe men zich nooit verveelt.

Lize woonde met hare Ouders des winters in eene stad. Als het zomer werd, verhuisde het gezin naar eene buitenplaats, waar een groote tuin en een uitgestrekt bosch dag aan dag tot genieten uitlokten.

Maar Lize was alleen; zij had geen enkel broertje of zusje. Wel was er eene kinder-juffrouw, die haar prettig kon bezighouden, maar Lize wilde wel eens graag met kinderen spelen. In de stad ging dit goed; daar woonden hare schoolmakkertjes, daar vond zij hare vriendinnetjes. Maar op het dorp, waartoe de buitenplaats behoorde, kende zij zoo weinig meisjes. En die zij kende, waren de dochtertjes van de arbeiders op de buitenplaats. Wel had zij al eens beproefd, met haar te spelen, maar dat vlotte niet best.

In de eerste dagen vermaakte zij zich, met op het veld te liggen en niets te doen dan te luisteren naar het gezang der vogels en het gesjirp der krekels. Zoo nu en dan loeide er eene koe, of hoorde zij een schaap blaten. Anders hoorde zij niets. Die stilte begon spoedig te vervelen en — zooals wel meer gebeurt — uit verveling bedacht zij allerlei grappen. Zij trok de schoenen en kousen uit, en ging zich toen baden in eene sloot, tusschen de biezen.

Maar alleen is maar alleen, en weldra had zij ook daarvan genoeg. Aan den slootkant ging zij op haar gemak zitten om in de zonnewarmte de voeten te doen drogen. Daarop zocht zij haar huis weder op.

Lusteloos slenterde zij verder. Niets was er, dat hare aandacht trok. Waarnaar zou zij ook kijken? Elken dag zag zij hetzelfde. Met hare oogen dicht kon zij al vooruit opnoemen, wat haar op den weg zou voorbijgaan: een huisje, een stuk bouwland, eene weide met koeien, dan weer een

huisje, dat alles aan den eenen kant. Aan de andere zijde van den weg eene heide, die nog eentoniger was en meestal niets te zien gaf.

Aan den slootkant ging zij op haar gemak zitten. (Bladz. 25.)

Nu echter bleef zij bij de heide staan. Zij zag eenige mannen, die bezig waren, eene groote vracht hout naar huis te brengen. Een oogenblikje slechts keek zij naar die bedrijvigheid. Er was niet veel afwisseling in: het hout was al opgeladen; acht paarden spanden al hunne krachten in en nog vorderde alles maar zeer langzaam. Veel bijzonders was er dus niet aan te zien.

Thuis gekomen, ging zij wat in de schaduw zitten met een boek bij zich. Maar van lezen kwam niet veel. Niet lang had zij er gezeten, of het boek viel op den grond en Lize sliep. Zij ontwaakte niet, vóór de juffrouw haar kwam roepen, omdat het tijd werd, zich gereed te maken voor het middageten. Lize haastte zich naar boven: geholpen

door de juffrouw verfrischte zij zich en juist op tijd verscheen zij, zooals het behoorde, aan tafel.

Er waren dien dag twee heeren ten eten verzocht. Lize nam dus geen deel aan het gesprek, zoolang allen aan tafel zaten. En toen daarna het gewone rijtoertje door den omtrek gemaakt werd, waren de gasten ook van de partij, zoodat de verveling zich ook nu voor Lize niet liet wachten.

Te negen uren was het rijtuig terug en was het voor haar tijd, te gaan slapen. Boven gekomen, was zij weer alleen en herdacht zij den

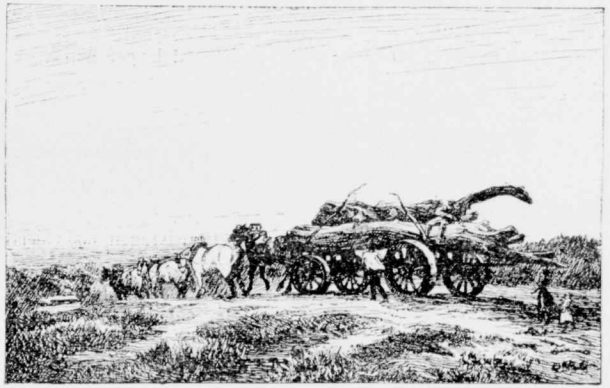

Acht paarden spanden al hunne krachten in. (Bladz. 26.)

geëindigden dag. Wat was die vervelend geweest! Zou dat zoo den geheelen zomer moeten gaan? Dan wenschte zij maar, dat het gauw, zeer gauw winter zou worden. 's Morgens, vóór twaalf uren had zij niet te klagen. De juffrouw gaf haar dan les en die uren vlogen voorbij. Dan wist Lize niet, wat verveling was. Maar na dien tijd, of liever na de koffie, dan begon de verveling en die duurde geregeld tot een uur of zes, als het middageten het gezin bijeenriep.

Wat gevoelde zij zich ongelukkig! De tranen liepen haar over de

wangen en toen zij reeds een' geruimen tijd te bed lag, was het snikken nog niet bedaard. Eindelijk werd de slaap de baas en vergat Lize al het verdriet van den heelen dag in mooie droomen.

Den volgenden dag, na de koffie, dwaalde zij weder alleen rond. Eer zij het zelve wist, stond zij voor het raam van eene der arbeiderswoningen. Daar woonde Gerrit, die altijd den tuinman en den koetsier hielp, dat wist Lize wel. Die Gerrit had een dochtertje, Geertje geheeten, ongeveer even oud, als Lize.

Wat gevoelde zij zich ongelukkig. (Bladz. 27.)

Wat zou die Geertje den geheelen dag toch wel uitvoeren? Zou die zich ook zoo erg vervelen? Voor haar duurde de dag nog veel langer dan voor Lize. Geertje had geene juffrouw, die, haar elken morgen tot twaalf uren prettig kon bezighouden! En misschien kwam Geertje wel veel vroeger op dan Lize gewoon was. Hoe vreeselijk lang moest voor dat arme kind elke dag niet zijn!

Kijk, daar zat zij bij het ouderwetsche raam. Lize zou eens binnengaan en haar vragen, hoe Geertje den langen dag wel doorbracht.

«Dag, Geertje! Ben je zoo alleen thuis»?

«Ja, jongejuffrouw! Vader is in den stal en Moeder werkt op het land»!

«Maar, Geertje-kind, verveelt ge u dan niet verschrikkelijk»?

«Vervelen, jongejuffrouw? Wel neen! Ik heb den geheelen dag wat te doen. Eerst moet ik 's morgens alles netjes opruimen. Dan ga ik zorgen, dat het eten op tijd gereed is. Nu heb ik de vaten al gewasschen en ben ik weer bezig voor het avondeten. Ben ik daarmede klaar, dan stop ik de kousen. Zoo heb ik altijd heel wat te doen.»

«Maar als dat alles nu af is, wat doet ge dan? Verveelt gij u dan niet»?

«Vervelen, mij vervelen? Dat doe ik nooit. Van den tuinman heb ik wat bloemen in potjes gekregen, die hij niet meer kon gebruiken. Vader

heeft mij geleerd, hoe ik die bloemen moet behandelen. Zoodra ik nu wat

Kijk, daar zat ze bij het ouderwetsche raam. (Bladz. 28.)

tijd kan vinden, ben ik daarmede bezig. Wil u mijne bloemen eens zien»?

«Graag, ik houd o zooveel van bloemen».

«Een klein oogenblikje geduld, alsjeblieft! Ik ben dadelijk met dit roeren gereed..... Ziezoo, willen wij nu eens gaan»?

Lize ging mede en stond verbaasd over de mooie bloemen, die Geertje zoo zorgvuldig oppaste.

«Wat zien die vier er naar uit, Geertje»!

«Ja, jongejuffrouw, ik heb ze pas gisteravond gekregen. Nu heb ik van daag nog geen' tijd gehad, maar straks, als Vader en Moeder thuis zijn, zal ik wel een half uurtje kunnen vinden. Komt u over een' dag of wat nog eens kijken? Dan hoop ik, dat ze even mooi zijn, als die ge hier ziet».

Een poosje later vertrok Lize, het kleine hoofdje vol gedachten. Wat was die Geertje blij en opgeruimd, wat was zij gelukkig! En hoe kwam dat? Voornamelijk, omdat zij den geheelen dag iets te doen had en dus niet wist, wat verveling was. Zou zij ook niet zoo gelukkig kunnen worden? Daar moest zij eens over denken.....

's Avonds, toen volgens gewoonte Lize met hare Ouders wat rondtoerde, begon Lize te spreken over wat zij dien dag gezien en gedacht had. Pa en Ma hadden schik in de kleine praatster en luisterden aandachtig, toen Lize haar plannetje mededeelde.

Lize wilde in de stad een aantal poppen koopen, poppen zonder eenig kleedingstuk aan. Voor elke pop zou zij alles knippen en naaien. En als dan de poppen in orde waren, zouden de dochtertjes van al de arbeiders op de buitenplaats komen, om er eene van Lize ten geschenke te ontvangen. Dat zou bij loting gaan, en aan die verloting zou nog een pleiziertje verbonden worden. Dat zou eene pret zijn!

Reeds den volgenden morgen reden Ma en Lize naar de stad en bij de terugkomst moest Pa alles eens komen zien. Wat een poppen! En wat een lappen en lapjes, die veranderd moesten worden in kleedingstukken. Met genoegen beloofde de kinderjuffrouw hare hulp, als Lize die zou noodig hebben.

Uit was het nu met de verveling! Elken dag verlangde Lize naar den tijd, dien zij aan hare poppen kon besteden. En toen in de laatste week van het verblijf op de buitenplaats de verloting zou gehouden worden, was er algemeene vreugde en blijdschap.

Geertje kreeg, behalve hare pop, nog eene verrassing. Van Geertje had Lize geleerd, hoe de verveling te verdrijven was; aan Geertje dankte zij den prettigen zomer en dus ook dezen aangenamen dag.

Gingen de kinderen 's avonds met blijde gezichtjes naar huis, Lize wist nu, hoe zij anderen gelukkig kon maken, en daardoor zichzelve ook. Dat hoopte zij nooit te vergeten.

W. Brouwer.

Eene juttepeer misgeloopen door hebzucht.

Mina was een mooi meisje. Dat is wat.

Mina was een meisje, dat goed leeren kon en goed leeren wilde. Dat is meer.

Mina was een gehoorzaam meisje, dat haren Ouders en anderen menschen nooit met opzet verdriet deed. Dat is best.

Maar.... maar.... Mina had één gebrekje. Ze was hebzuchtig en wilde het mooiste en beste liever zelve hebben dan dat een ander het kreeg. Dat was niet mooi.

Eens was zij met hare Ouders op visite bij hun' boterboer en dat was nog eens een dag van genot!

Zoo een bovenhuis in eene stad kan heel ruim en mooi zijn, maar och, die ruimte beteekent niets bij de ruimte van het vrije veld, en mooi is het buiten zeker ook.

Ge kunt dus wel begrijpen, dat Mina, als stadskind, op het veld geheel vreemdeling was en dat ze, toen ze wat opgebonden andijvie-struiken zag, aan de boerin vroeg of dat nu knollen waren.

Eindelijk kwamen ze op de wandeling bij een' boom, beladen met jutteperen.

«Lust de jongejuffrouw er eentje»? vroeg de boer aan Mina.

«Ja, alsjeblief, baas! Geef me die maar», zeide Mina en ze wees met haar parasolletje naar de grootste peer, die ze aan den boom zag hangen.

«Dat is de lekkerste niet», sprak de boer. «Kijk, deze die wat kleiner is, is veel beter».

Mina geloofde het niet, en dacht dat de boer dat maar zeide, omdat hij zoo gierig was.

«O, neen, baas», riep ze. «Die groote is veel lekkerder, dat ziet iedereen. Geef me die grootste maar»!

«Heusch, jongejuffrouw, het zal u tegenvallen», hernam de boer. «Die groote peer is niet rijp en ik zie dat de worm er in zit ook».

«O, maar als ik hem toch wil hebben», pruttelde Mina.

«Wel, jongejuffrouw, dan kan u ze krijgen, ziedaar»! sprak de boer. Hij ging nu op een blokje staan, plukte die groote peer van den boom en en gaf haar aan Mina.

«Dank u wel», zeide Mina vriendelijk, en deed terstond een' hap in de peer.

Maar dat viel tegen. De groote peer was taai, niet rijp en van binnen zaten wel drie wormen en dan nog eene heele vracht van dat rare zwarte goed, dat wel wat op nat potlood-schrapsel gelijkt.

Moeder had de kleinere peer gekregen en toen ze er in hapte moest ze gauw haar' zakdoek nemen om geen sap op hare jurk te krijgen.

De boer wilde Mina nu eene andere peer geven, maar Vader schudde het hoofd en fluisterde hem in het oor: «Het is beter dat ze er nu geene krijgt, baas! Hebzucht moet gestraft worden.»

De boer vond dat Vader gelijk had, en zoo liep Mina door hare hebzucht eene lekkere juttepeer mis.

Als Mina niet ophoudt zoo hebzuchtig te zijn, zal ze later, als ze groot is, nog veel meer misloopen dan eene juttepeer. Dat wil ik haar wel op een briefje geven.

AFBEELDING IN KLEUR
PICTURE IN COLOR

DE STORM IS OVER.

De storm is over.

(BIJ DE TITELPLAAT.)

Moeder, Moeder, hoor den wind eens!
Hoor eens, hoe hij loeit en blaast!
Hoor eens, hoe de ruiten klapp'ren!
Hoor eens, hoe de schoorsteen raast!
Hoor, wat gaat de zee te keer!
Moeder, o, wat vreeslijk weer!»

'T klinkt zoo op een' nacht in 't huisje
Van eene arme visschersvrouw.
Vader is op zee, en zwoegt daar
Voor de zijnen steeds getrouw.
Nooit valt hem het werk te zwaar,
Zelfs niet midden in 't gevaar.

Maar November brengt den stormwind,
En zijn scheepje is zwak en broos.
Moeder ziet den angst der kindren
Denkend, zuchtend: «Vaderloos,
«Kunt ge, o, lieve kind'ren mijn,
Op dit oogenblik reeds zijn!»

Peinzend staart zij in de vlammen,
Waar ze bij het haardvuur zit
Met de kleinste van het viertal.
En ze zegt: «Bidt, kind'ren, bidt,
«Dat de goede God behoed'
Vadertje, zoo trouw en goed!»

In hun' bedjes op de dekens
Knielen nu drie kind'ren neer,
Snikkend staamlend: «Lieve Vader,
«O, behoed toch trouw en teer,
Vaders scheepje ver op zee!
Breng hem veilig op de ree!»

«Amen,» zucht de goede Moeder,
Maar ze huivert, als ze hoort
Hoe de stormwind feller opsteekt
Onverpoosd en ongestoord.
Maar het drietal wakensmoê,
Sluit in 't eind toch de oogjes toe.

Langzaam daagt het in 't Zuid-oosten,
En de vreeslijk bange nacht,
Die slechts zuchten bracht en tranen,
Is voorbij; het zonlicht lacht.
'T weer bedaart bij 't dag-begin;
Moeder dommelt even in.

In de bedjes komt beweging;
Moeder sluimert rustig voort.
«Ssst», zegt de oudste, «heel stil opstaan!
«Zorgt dat Moeder ons niet hoort
En gij haar niet wakker maakt!
Moe' heeft heel den nacht gewaakt.»

Zacht, heel zacht, staan nu de drie op.
'T haardvuur is al uit gegaan.
De oudste sluipt er heen, en steekt dan
Weer de droge takken aan.
'T knettert. Moe' ontwaakt ervan.
Droom'rig kijkt ze 't drietal an.

Treurig wordt nu wat ontbeten.
Bij de wieg kijkt Moeder uit.
'T jongste ventje maakt een scheepje.
De oudsten gluren door de ruit.
En op eenmaal klinkt hun' stem:
«Moeder! Moeder, wij zien hem!»

Wie die «hem» is, wel, dat weet toch
Moeder immers al te goed?
IJlings legt zij 't kind in 't wiegje,
Dekt het zachtkens toe, en spoedt
Zich naar buiten, wijl de drie
Jub'len: «Zie, daar is hij! Zie!»

Moeders oogen staan vol tranen,
Als ze Vader nad'ren ziet.
Weg zijn angsten! Weg zijn zorgen!
Weg is 't leed, en weg 't verdriet.
Alles ademt vreugde en vree!
Vader is terug uit zee!

Al 't gevaar is nu vergeten,
En — de vangst is schoon en groot,
God bracht hulp in 't uur vol angsten,
Hij bracht vreugde; Hij bracht brood.
Dankbaar knielen zij nu neer,
Staamlend: «Gij zijt goed, o Heer!»

P. Louwerse.

Eene levensgeschiedenis.

«Maarten, Maarten, waar zit je toch?»

Het was Moeders stem, die me riep en mij van mijn knutselwerk kwam weghalen. Een weinig ongeduldig stond ik op, maar gelukkig bedacht ik nog bijtijds, dat mijn goed Moedertje mijne hulp wel kon noodig hebben, zoodat ik, volstrekt niet boos, de zolderdeur opende en terugriep:

«Op zolder, Moeder, ik ben hier aan het werk.»

«Och, kom dan eens even beneden, ik heb iets voor je te doen,» was haar antwoord.

Gelaten ruimde ik den rommel, dien ik gemaakt had, wat op, zoodat mijne broertjes of zusjes, wanneer zij boven kwamen, zich niet konden bezeeren of mijn werk konden bederven, en verliet toen mijn geliefkoosd plekje. Het speet me wel, dat ik nu niet voort kon blijven gaan, want ik was juist zoo goed op streek, maar wij hadden al vroeg van Vader geleerd, Moeder in alles zooveel mogelijk te helpen, daar ze niet sterk was en een zeer vermoeiend leven had.

Ge moet dan weten, dat we met ons zessen broertjes en zusjes waren, en dat daarbij Vaders oude, ziekelijke Vader bij ons inwoonde. Ge kunt dus wel begrijpen, dat er voor mijne Ouders, die alles behalve rijk waren, heel wat kwam kijken, eer onze altijd hongerige magen behoorlijk gevuld en onze lichaampjes behoorlijk gekleed waren.

Was nu Vader nog maar goed gezond geweest, maar de brave man leed aan eene maagkwaal, die hem soms dagen achtereen verhinderde te

werken. Mijn goed Moedertje moest dus wel, hoe vermoeid ze soms ook was, mede de handen uit de mouwen steken en door naai- en breiwerk Vader helpen, het noodige geld bij elkander te krijgen.

Gelukkig behoefden ze zich over mijne broers en zusters niet bezorgd te maken: de kleintjes pasten goed op in school, en de beide oudsten gaven aan ons, jongeren, een uitstekend voorbeeld. Jan, die vijftien jaar en de oudste van ons geheele troepje was, was een jongen van het bovenste plankje, waar mijne Ouders dan ook niet weinig trotsch op waren. Tot zijn veertiende jaar had hij schoolgegaan, en had het met zijn helder hoofd en zijn' ijzeren wil een heel eind gebracht. Daarna had Vader, op zijn dringend verzoek, eene plaats voor hem gezocht, als leerling op eene boekdrukkerij, waar hij, binnen korten tijd, zóóver was gevorderd, dat hij op zekeren Zaterdagavond met een gezicht, stralend van geluk, aan Vader en Moeder zijn eerste, verdiende geld, kon geven.

Mijn zusje Riek, die op hem volgde en dertien jaar was, ging nog school, maar deed toch voor Jan niet onder in haar zorgen voor Moedertje-lief. Het goede kind, ze bleef soms stil bij Moeder zitten naaien of breien, terwijl hare makkertjes buiten touwtje sprongen of met den bal speelden.

Als ik er nu nog aan denk, dan schaam ik me over mijzelf. Terwijl de anderen al hun' vrijen tijd gebruikten om Vader en Moeder te helpen, besteedde ik niet alleen mijne vrije oogenblikken, maar zelfs mijne leeruren, aan mijne geliefkoosde bezigheid, het in elkaar zetten van scheepjes.

Vader was in een' rijstmolen werkzaam, dus hoe ik aan die overdreven groote liefde voor schepen kwam, weet ik niet; misschien wel, doordat ik er in onze woonplaats, eene aardige havenstad aan den mond van eene onzer groote rivieren, dagelijks tal van kon zien binnen loopen.

In ieder geval was het toch niet goed van mij, zoo toe te geven aan mijn' lust tot scheepjesbouwen, want hoe menigmaal ik mijn' Ouders geen verdriet heb aangedaan, doordat ik onder schooltijd van papier of hout allerlei scheepsbenoodigdheden, zat te maken, ja, zelfs zeilen zat te naaien, en aldus niet bij de les oplette en school moest blijven om mijne onoplettendheid en speelschheid, — ik weet het niet meer. In het

jaar waarvan ik nu vertel, was ik op school zelfs niet overgegaan naar eene hoogere klasse, omdat ik voor bijna alle vakken onvoldoende had.

Reeds menigmaal had meester mij gewaarschuwd en mij voorspeld, dat ik zou blijven zitten, maar altijd had ik gemeend, dat hij het uit gekheid, of om te dreigen zeide.

Toen hij me evenwel vertelde, dat ik werkelijk niet met de andere

Die op eene oude mand naar het binnenloopen der schepen zat te kijken. (Blz. 39).

kinderen mede kon naar eene hoogere klasse, ja, toen schrikte ik van mijzelf! Vroeger was ik altoos een van de beste leerlingen geweest, en mijne onderwijzers hadden altijd gezegd, dat ze heel tevreden over mij waren, totdat ik op zekeren dag zulk een' grooten lust kreeg in het maken van scheepjes, dat ik er al het andere voor vergat.

Het was namelijk op een' mooien najaarsavond, dat ik de laatste hand

had gelegd aan een scheepje, dat ik van een' klomp had gemaakt, en waaraan ik in de zomervacantie reeds was begonnen. Ik had er heel wat moeite aan gehad, maar ik had er toch slechts in mijn' vrijen tijd aan gewerkt, en nu het eenmaal klaar was, wilde ik ook dadelijk probeeren of het goed zeilde.

Ik ging dus met mijn schat naar de haven, maar zag onderweg den oudsten broer van mijn' schoolkameraad, die op eene oude mand, aan den oever der rivier, naar het binnenloopen der schepen zat te kijken. Hij was matroos aan boord van een koopvaardijschip, en wist dus heel goed, hoe een schip in elkaar zit. Daarom liet ik hem mijn kunstwerk, waar ik heel trotsch op was, eens zien, en was niet weinig blijde, toen hij mij vroeg, of ik dat gemaakt had. Ik was toen nog geen twaalf jaar oud en het scheepje zat zóó goed in elkaar, zeide hij, dat hij haast niet gelooven kon, dat ik het alleen had gemaakt.

Het spreekt vanzelf, dat daardoor mijn lust tot scheepjes timmeren nog grooter werd, en ik hoe langer hoe meer tijd eraan ging besteden, vooral, nadat Kees, zoo heette de broer van mijn makkertje, mij eens mede had genomen naar een groot schip.

De goede jongen, hij was, zonder het te weten, de oorzaak, dat ik meer en meer een' ekel kreeg aan schoolgaan, en niets liever deed dan boven op zolder, heel in mijn eentje, scheepjes te bouwen van allerlei grootte en inrichting.

Hij had namelijk zulk een' schik in mijn geknutsel, dat hij mij op zekeren avond, toen ik opgetogen bij hem was gekomen om hem weer een grooter en beter schip te laten zien, voorstelde, samen in een bootje de rivier eens op te gaan om het scheepje eens flink te laten zeilen. Dat ik dat voorstel dadelijk aannam, spreekt wel vanzelf. En was het daar nog maar bij gebleven! Toen we evenwel met ons bootje langs een groot schip kwamen, dat pas met averij was binnengeloopen, en nu, omdat het gemaakt moest worden, bijna geheel verlaten aan de kade lag, vroeg Kees me of ik soms ook dat schip van binnen eens wilde zien. Hij kende den bootsman en deze zou mij stellig het genoegen wel willen doen, alles eens te laten zien.

Ik was zoo gelukkig eindelijk toch eens een echt schip van binnen te kunnen bekijken, dat ik niet wist wat ik antwoorden zou.

Kees scheen echter op mijn gezicht te lezen, dat ik dolgraag wilde; een oogenblikje later lagen we tenminste al aan het schip vast en klauterden we omhoog.

Samen in een bootje de rivier eens op te gaan. (Bladz. 39).

Dat ik in dat half uurtje, op het schip doorgebracht, genoot, zal ik wel niet behoeven te vertellen. Van alles moest ik het naadje van de kous weten, en daar de bootsman, evenals de aan boord zijnde matrozen, schik in mij hadden, lieten ze me van alles zien. Zoo goed ik kon, trachtte ik alles, wat ik gezien en geleerd had, te onthouden en besloot, zoodra ik thuis zou zijn, dadelijk aan het werk te gaan om zooveel mogelijk alles na te knutselen.

Het oogenblik, dat me zoo gelukkig had gemaakt, zou me echter veel verdriet aanbrengen. Mijn lust in mijne eerst zoo onschuldige liefhebberij was nu zoo groot geworden, dat ik er geen' weerstand meer aan kon bieden, en, ik moet het bekennen, ik deed er ook geene moeite voor, daar ik er het kwaad niet van inzag, hoewel mijne brave Ouders mij er toch reeds ontelbare malen voor hadden gewaarschuwd.

Eerst had ik er alleen mijne vrije oogenblikken aan besteed, later liet ik er mijne boterham voor staan, en eindelijk ging ik er, zooals ik reeds verteld heb, op school aan werken en haalde me daarmede menige beknorring van meester, en ten slotte de schande, niet te kunnen overgaan op den hals.

Tot nu toe had ik niet begrepen, dat ik mijn' Ouders door mijn slecht gedrag zooveel verdriet aandeed, maar op den dag, dat ik hun vertelde, dat ik op school niet overgegaan was, en ik hunne bezorgde, treurige gezichten zag, toen kreeg ik er een weinig besef van, en beloofde ernstig, voortaan beter op te passen.

Ik meende het werkelijk goed, maar och, ik was mijne belofte zoo gauw weer vergeten, en begon langzamerhand weer in mijne oude sleur te vervallen, totdat eene ernstige gebeurtenis mij voor goed tot stilstaan bracht.

Den avond, waarvan ik in het begin van mijn verhaal sprak, had ik een' heelen tijd besteed aan het in elkaarzetten van eene kleine machine, die ik geheel alleen had uitgedacht. Toen alles klaar was en ik er de proef eens mede nam, bleek het, dat er iets aan haperde. Langen tijd zocht ik naar de fout, en juist had ik haar gevonden en was ik begonnen haar te verbeteren, toen Moeder me riep.

Ge weet reeds, dat ik eerst boos was, in mijn werk gestoord te worden, maar dat ik toch mijne drift overwon en Moeder niet afsnauwde.

Nadat ik mijn rommeltje wat bij elkaar had gepakt en had weggeborgen, ging ik naar beneden, waar ik Moeder druk aan het naaien en Grootvader en mijn jongste broertje slapende vond.

Toen ik binnenkwam, keek Moeder even op van haar werk en zeide,

terwijl ze haar' draad afbechtte en het kleedingstuk, waaraan ze bezig was geweest, opvouwde:

«Kijk, Maarten, ik wilde wel, dat je dit naaiwerk eens even voor me wegbracht. Je weet wel, het moet in dien winkel zijn aan de kade. Neem nu meteen dit fleschje mede en haal er bij den apotheker druppels voor Grootvader in. Blijf nu echter niet lang weg», en hier keek

En nog waren we met ons scheepje bezig. (Bladz. 43).

ze me ernstig aan, «want Grootvader heeft zooeven de laatste druppeltjes gebruikt, en je weet, hij mag geen' keer overslaan. Beloof je me dus, dat je goed zult doorloopen en aan de kade niet zult blijven kijken?»

Ik beloofde het haar en nam de doos van haar over, waar ze ondertusschen het naaiwerk in geborgen had.

Toen ik het fleschje in mijn' zak had gestoken en mijne pet had opgezet om heen te gaan, vroeg ze me nog eens nadrukkelijk:

«Je zult eraan denken, is het niet, Maarten?»

«Ja, Moeder», was mijn antwoord, en weg was ik.

Ik bracht de doos met naaiwerk waar ze zijn moest en stapte naar den apotheker. Juist wilde ik den hoek der straat omslaan, waar de apotheker woonde, toen ik mijn' schoolmakker ontmoette, zoowaar ook met een, naar het scheen, eigengemaakt scheepje.

Vergeten was mijne boodschap, vergeten Moeders ernstige vraag, vergeten mijne belofte: ik hield hem staande en vroeg hem, hoe hij aan dat scheepje kwam.

Hij vertelde mij, dat hij en zijn broer, die weer voor een weekje thuis was, het samen gemaakt hadden, en deed me een heel verhaal van al de moeite, die ze eraan hadden gehad.

«Maar», zoo eindigde hij, «het gaat nu prachtig! We hebben het juist samen eens geprobeerd. Wil je het ook niet eens zien?»

Alles, wat op een schip geleek, boezemde mij belangstelling in, en ook nu dacht ik aan niets dan aan het aardige schuitje, dat ik vóór mij zag. Ik stemde dus dadelijk toe, met hem mede te gaan om het te zien zeilen, en vergat geheel en al, dat Grootvader op zijne druppels zou moeten wachten.

De zon begon reeds te dalen en nog waren we met ons scheepje bezig.

De schemering viel, nog plasten we in het water.

Het was reeds donker, en nog zouden we er niet aan gedacht hebben het water vaarwel te zeggen, als niet een paar matrozen, die voorbijkwamen, ons hadden toegeroepen:

«Allo, jongens, moet jelui nog niet naar kooi?»

Deze vraag bracht me tot bezinning en verschrikt vloog ik overeind; hoe had ik nu toch zoo mijne belofte kunnen vergeten? Wat zou Moeder wel zeggen?

In alle haast nam ik afscheid van mijn' vriend, hem zeggende, dat ik gauw naar huis moest, en holde weg.

Toen ik ons huisje naderde, vertraagde ik mijn' stap. Ik had toch werkelijk een' ekel aan mijzelf, dat ik zoo weinig mijn woord kon houden, en zoo weinig gaf om hetgeen Moeder mij zeide.

Angstig voor wat er volgen zou, draaide ik de kruk van onze deur om en trad naar binnen.

Moeder zat op haar oude plaatsje bij het raam en was weer bezig met naaien. Toen ik binnenkwam, keek ze op en zag me ernstig aan met oogen, die, dat zag ik duidelijk, niet van het turen op haar werk alléén zoo rood waren.

Telkens sloeg het om. (Bladz. 46).

Een oogenblik bleef ik zwijgend staan, want ik wist niet, wat ik zeggen moest, zóó trof mij Moeders droevig gezicht. Plotseling echter, toen ik, zonder te weten, wat ik deed, mijne hand in mijn' zak stak, voelde ik het fleschje. Moeder zag, dat ik schrikte; ze vroeg me tenminste dadelijk, op onverschilligen toon:

«De druppeltjes ben je zeker vergeten? Zet het fleschje dan maar op den schoorsteenmantel.»

«Mag ik ze dan niet meer gaan halen, Moeder?» vroeg ik, half schreiend.

Eigenlijk had ik die vraag wel achterwege kunnen laten. Het was Zaterdagavond, en dan wilden Vader en Moeder nooit hebben, dat we, als het donker was, op straat kwamen, omdat er dan altijd, gelijk in de meeste groote steden, zooveel zonderling vroolijke lui op straat waren. Daaraan dacht ik echter op dat oogenblik niet.

Bij mijne vraag keek Moeder mij weer aan, even bedroefd, als toen ik binnenkwam.

«Neen, Maarten, dank je», was haar ernstig antwoord.

Nu kon ik me niet langer goed houden: het was door mij, dat Moeder weende en dat Vader, als hij moede van zijn werk, of Jan als hij uit de avondschool kwam, nog de drukke woelige stad in zou moeten om Grootvaders medicijnen te gaan halen. Ik werd bedroefd over hen, omdat ik hun zooveel verdriet deed, en bedroefd over mijzelf, en eer ik het zelf wist had ik mijne armen om Moeders hals geslagen en was ik in snikken uitgebarsten.

Het duurde lang, eer ik tot bedaren kwam, want nu eerst gevoelde ik goed, hoe verkeerd ik had gedaan.

Toen ik eindelijk wat kalmer was geworden en opstond om Moeder vergiffenis te vragen, legde zij zachtkens hare hand op mijn hoofd, gaf mij een' hartelijken kus en zeide:

«Ik weet, wat je me zeggen wilt, Maarten, dat je van nu af aan beter zult oppassen en beter zult handelen, is het niet zoo? Welnu mijn jongen, niet meer doen is het beste berouw; onthoud dit en vraagt den goeden God je te helpen.»

Deze woorden van mijn lief Moedertje heb ik nooit vergeten en zal ik ook nooit vergeten. Ik had gedacht, dat ze vreeselijk boos op me zou zijn, en ze was zoo lief en goed!

Toen ik bovenkwam om naar bed te gaan, was mijn eerste werk, al mijn knutselrommeltje bij elkaar te pakken, en in eene oude doos in een' hoek weg te stoppen. Ik wilde er niets meer van weten, want daardoor was ik ertoe gekomen, Vader en Moeder zooveel verdriet aan te doen

en Grootvader ten slotte misschien eene ziekte op den hals te laten halen.

Ik sliep dien nacht weinig. Eerst deed ik niets dan droomen over scheepjes, die telkens omsloegen, en Moeder, die heel bedroefd zat te schreien. Toen Vader thuis was gekomen en mij, naar gewoonte, goeden nacht kwam zeggen, was ik weer rustiger geworden: hij was ook al zoo goed en zoo hartelijk! Het had echter niet lang geduurd, of ik was weer telkens wakker en meende dan Grootvader, die beneden sliep, te hooren kreunen van pijn. Dat was gelukkig niet zoo. Hij zeide tenminste den volgenden morgen, dat zijne pijn niet héél veel erger was geweest dan gewoonlijk, dus dat ik me niet ongerust behoefde te maken. Die goede, oude man, ik geloof zeker, dat hij dien nacht van pijn gekreund heeft, maar dat hij het mij niet heeft willen zeggen om me niet meer bedroefd te maken.

In den eerstvolgenden tijd wilde ik volstrekt niets meer van mijn vroeger geknutsel weten. Weliswaar kwam ik daardoor op school heel wat beter vooruit, maar toch —, ik had het niet zoo behoeven te overdrijven, want ik zat me nu 's avonds liever te vervelen, dan dat ik me met het een of ander knutselwerkje bezig hield.

Langzamerhand wisten Vader en Moeder het zoover te krijgen, dat de oude doos weer uit den hoek te voorschijn werd gehaald en ik mijne liefhebberij, die nu echter uitspanning bleef, weer hervatte.

En dat was tot mijn geluk, want op zekeren middag, dat mijn vriend en ik samen een nieuw schip, dat ik pas gemaakt had, lieten zeilen, stond een jonge heer een' heelen tijd lang naar ons te kijken. Er mankeerde nog iets aan mijn vaartuig, want telkens sloeg het om. Toen ik het naar mij toehaalde om de fout te herstellen, kwam hij naderbij en keek, wat ik deed. Hij scheen mijne manier van handelen heel goed te vinden, want toen ik klaar was, klopte hij mij op den schouder en zeide:

«Bravo, manneke, dat hebt ge goed gedaan. Van wien hebt ge dat geleerd?»

Ik vertelde hem toen alles en hij scheen zulk een' schik in mij te hebben, dat hij met mij mede naar huis ging en met Moeder heel wat afpraatte. Later kwam hij nog eens weerom om ook met Vader te spreken en het slot van de heele geschiedenis was, dat ik het volgende jaar naar eene andere school ging en verder op zijne kosten alles heb geleerd, wat ik noodig had te weten voor scheepmaker.

Door zijne hulp heb ik het zoover kunnen brengen, dat ik nu eene flinke scheepstimmerwerf heb en mijne brave Ouders, — Grootvader is al dood — een' rustigen ouden dag kan bezorgen en ook mijne broers en zusters kan helpen, vooruit te komen in het leven.

Gelukkig heeft alles zich voor mij ten goede gekeerd, maar beste kinderen, als er onder u allen eentje is, die handelt zooals ik deed, laat hij dan toch denken aan het spreekwoord: «Wie zich aan een ander spiegelt, spiegelt zich zacht», want niemand kan weten, hoe het hem later zou berouwen, en hij misschien zijn geheele leven ongelukkig zou kunnen zijn!

C. Walone.

Zonderlinge redding.

Pater Kircher, een zeer geleerd Geestelijke, die in 1680 overleed, verhaalt, dat hij eens in Voor-Indië reisde, en dicht bij de stad Goa kwam. Zijn weg liep door een moeras en opeens kwam een verbazend groote krokodil van tusschen het hooge riet op hem af. Hij wilde vluchten, doch zag tot zijne ontsteltenis, dat van de andere zijde een koningstijger naderde.

Nu van twee kanten zijn leven door zulke monsters bedreigd werd, achtte hij zijn laatste oogenblik gekomen.

Maar wat gebeurde?

In zijne dolle vaart om den ongewapenden Geestelijke aan te vallen en te verscheuren, zag de tijger den krokodil niet.

Al dichter en dichter kwam hij bij het monster, dat op eenmaal op den tijger toeschoot en hem met zijn vreeselijk gebit letterlijk vermorzelde, om hem daarna op te eten.

De Pater wachtte echter het oogenblik niet af, dat de krokodil zijn maal gedaan zou hebben, maar spoedde zich om zoo gauw mogelijk uit dit gevaarlijke moeras te komen.

De avonturen van drie kuikentjes.

Op het erf eener groote boerderij stond eene kuiken-ren, die bewoond werd door eene kloek met hare vijf kindertjes. Het goede dier had heel wat te stellen met haar woelig troepje en vooral met de drie oudsten ervan, echt oproerige bengels. Het waren alle drie haantjes en aangezien haantjes, als zij klein zijn, lang zoo vriendelijk niet zijn voor hunne kippetjes, dan wanneer zij volwassen zijn, had Moedertje handenvol werks om den vrede onder haar kroost te bewaren. Dat ging echter zoo gemakkelijk niet, want de drie heeren waren bijster weinig gezeggelijk: in plaats van naar Moeder te luisteren, deden ze precies hun' eigen zin. Het zou moeielijk te zeggen zijn, hoe dikwijls ze, in de paar dagen van hun leven, reeds in doodsgevaar hadden verkeerd. Wanneer het 's avonds koel werd en Moeder hare kindertjes bijeen klokte om te gaan slapen, vonden onze sinjeurs het altijd nog te vroeg en verkozen ze niet onder Moeders vleugels te kruipen. Ze deden dan net, alsof ze van Moeders beknorring niets hoorden, ja, waren zelfs zoo brutaal onder de strafpredikatie op Mama's rug te klauteren en haar dan aan kam, lellen of oogen te pikken. Hoe dikwijls ze er dan evenwel al afgegleden waren en hals over kop uit het nest waren getuimeld, wisten ze zelf al niet meer, en hoe menigmaal ze, tegen Moeders verbod, toch op den rand van den drinkschotel waren gaan staan en elkaar dan zoo hard opzijde gedrongen hadden, dat ze pardoes in het water waren geduikeld, ja, dat was al zóó dikwerf gebeurd, dat ze er geen acht meer op sloegen.

Gelukkig waren al hunne ongelukken, door Moedertjes trouwe zorg, nog goed terecht gekomen. Men moet echter niet denken, dat ze door de ondervinding, die ze hadden opgedaan, voorzichtiger of gehoorzamer waren geworden, o, neen, tot lief Moedertje's groot verdriet, bleven ze wat ze waren: lastige, ondeugende bengels.

Op zekeren mooien zomerdag, toen Mama rustig in haar hokje lag en hare kindertjes zich in het warme zand heerlijk lagen te koesteren, kregen onze haantjes het op eenmaal in het hoofd eens eene lange wandeling te maken. Ze stonden op en zett'en het op een draven. Vol angst stak de goede Moeder haar' kop tusschen de tralies door en riep hen achterna toch vooral niet te ver weg te gaan, maar het was te vergeefs: hare ongehoorzame kindertjes waren reeds buiten het bereik van hare stem en draafden maar steeds door, zonder zelfs éénmaal om te zien naar hunne zusjes, die verdrietig stonden te piepen of naar hunne Moeder, die angstig in haar klein hokje heen en weer liep en een droevig geklok deed hooren.

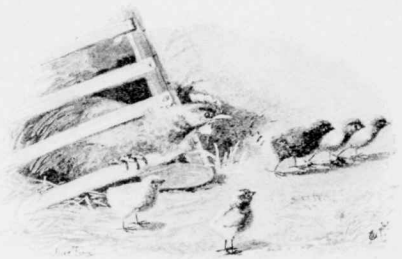

En riep hen achterna niet ver weg te gaan. (Bladz. 49.)

Ze waren heel dapper, onze drie jonge helden. Als men het nog niet geweten had, had men het heel gemakkelijk aan hen kunnen zien: heel parmantig, met de kopjes in de lucht, stapten ze als rekruten in het gelid voort, terwijl ze met minachting al, wat hen omringde, bekeken en een druk gesprek voerden over hetgeen ze zooal zouden doen, wanneer de nood aan den man mocht komen.

«O, ik», pochte de oudste, «een knapperd, die me op de vlucht jaagt, hoor! Ik heb genoeg van dat leventje bij Moeders kippengrutten-schotel; ik heb besloten de wereld eens te gaan bezien en ik zal me daar niet gauw van laten terugbrengen.»

«Ik evenmin», liet de tweede zich nu hooren. «Laat Moeder maar voor onze stumperds van zusjes zorgen; wij zijn werkelijk toch wel groot genoeg om op onze eigene beenen te staan.»

»Nu, dat zou ik ook denken; kijk maar eens wat dikke, stevige pooten we hebben,» piepte de jongste, die wel dapper, maar niet bijzonder slim uitgevallen was.

Aldus pochende, draafden de kleine bengels steeds maar door, totdat ze plotseling voor eene graanschuur stonden. Verschrikt bleven ze staan. Wat dat nu toch voor een reusachtig groot gebouw was, neen, dàt wisten ze niet. Ze hadden al veel gezien in hun leven, màar zoo iets ontzaggelijks nog nooit.

Toen ze een beetje van hun' schrik bekomen waren, stelde de oudste voor, de openstaande deur eens binnen te gaan. «Daarvoor zijn we immers weggeloopen,» zeide hij, «om alles te zien en ervan te genieten.»

Reeds waren ze tot aan de deur genaderd en wilden ze binnenstappen, toen er een kattekop om het hoekje kwam kijken. De drie helden, die nog nimmer eene kat gezien hadden en hevig ontsteld waren door de plotselinge verschijning van die groene, loerende oogen, sloegen hals over kop op de vlucht, struikelden over het stoepje voor de deur, liepen regelrecht in een' grooten plas, dien de laatste regen daar had achtergelaten en kwamen eindelijk, geheel buiten adem en bevende over al hunne leden, terecht .... ja, waar?

Een kattekop om het hoekje kijken. (Bladz. 50)

Dat wisten ze zelf niet. Aan alle kanten waren ze omringd door hooge, heen- en weerzwaaiende dingen, die hen geweldig kittelden, maar waaraan ze toch geen' naam wisten te geven. Het geleek wel, volgens de beschrijving van Moeder altijd, op een bosch: overal zaten ze ingesloten door die malle dingen, waarvan het onderste gedeelte veel geleek op hetgeen hun bij Moeder tot bed gediend had en door haar stroo was genoemd.

In het begin vonden de kleine vagebonden het wel aardig zoo rond te dolen, zonder ergens een' uitweg te zien, maar ten langen laatste werden ze er toch verdrietig onder. Ze kregen zulk een' honger, want nergens nog hadden ze iets van hunne gading gevonden, en daarbij had het onverwachte bad hen vreeselijk huiverig gemaakt. Ze wilden het elkaar niet bekennen, maar ze verlangden erg naar hun warm hokje terug, waar Moedertje zoo trouw voor hen zorgde.

Ze barstten los in een droevig gepiep. (Bladz. 51).

Langen tijd hielden ze zich goed en probeerden het op het eenzame korenveld prettig te vinden, maar het duurde niet lang of ze barstten alle drie tegelijk los in een droevig gepiep. De wind verspreidde echter het geluid van hunne stemmetjes, zoodat niemand op hun geroep verscheen.

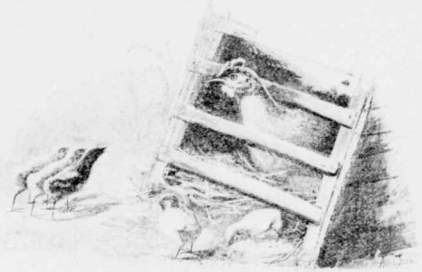

Ze draafden wat ze draven konden. (Bladz. 52).

Toen eindelijk hunne keeltjes droog en heesch waren van het piepen en slaap en vermoeidheid hen overmanden, zochten ze, wanhopend, een plekje op, waar een paar zonnestralen, zich tusschen de korenaren door, een' weg hadden gebaand, en legden zich daar te slapen, de kleine lichaampjes vast tegen elkander aangedrukt, en droomden al spoedig van een warm nestje, lieve zusjes en een trouw, goed Moedertje.

Reeds begon de avond te vallen, toen een akelig gevoel van honger hen uit hun' diepen slaap wekte en hen weer tot het besef bracht, dat ze zich nog steeds op het eenzame veld bevonden.

Opnieuw hieven ze een droevig geklaag aan, doch zwegen eensklaps, toen hun het geluid van voetstappen in de ooren klonk. Bang, dat er weer eenig onraad zou komen opdagen, wilden ze zich achter eenige aren verschuilen, maar werden daarin verhinderd door eene groote hand, die hen opnam en ergens instopte.

Toen de hand hen weer losliet en ze de oogjes weer durfden opendoen, zagen ze nog niets: het was in hunne gevangenis zoo donker als de nacht. En benauwd dat het er was!... Ze zaten namelijk in den jaszak van den boer, die hen den geheelen dag reeds gemist had, en nu, op zijne avondwandeling langs zijne velden, had gevonden. Ze zouden dus nu spoedig genoeg weer bij hun Moedertje terug zijn, maar onze helden zelf meenden niet anders dan dat ze zouden stikken, en klaagden elkander voor het laatst nog eens hun leed.

«Waren wij maar bij Moeder gebleven,» jammerde de oudste, «daar hadden wij het vrij wat prettiger!» en de beide broertjes stemden daarmede volmondig in, en weeklaagden luid over het gelukkige leventje, dat nu voor goed voorbij was.

Plotseling zwegen ze alle drie tegelijk stil. Hoorden ze daar geen geklok, het geklok hunner Moeder? Ja, ja, luister maar!

Weer begonnen ze te piepen, maar nu van vreugde, en toen een oogenblik later de hand hen weer opnam en hen, niet ver van hun hokje in het volle licht der ondergaande zon neerzette, toen draafden ze wat ze draven konden, terug naar de zusjes en naar lief, lief Moedertje, dat hen met wijd uitgespreide vleugels en vriendelijk geklok ontving.

Ziezoo, dat is nu de geschiedenis van drie eigenzinnige kuikentjes. Ze is niet treurig, wel? Maar toch geeft ze ons nog iets te leeren. Weet ge wel wat? Dat we nimmer mogen morren tegen den wil van onze Ouders, daar zij alles voor ons bestwil doen, en dat we hen moeten eeren en liefhebben, en den goeden God moeten bidden, hen nog lang voor ons te sparen, opdat we van hen zouden kunnen leeren, hoe we brave, gelukkige menschen kunnen worden.

C..r.l.t.

Juffrouw Leonie.

«Hij, hij is een flauwe jongen!»

«Een bangerd!»

«Een zoet, lief kind, dat niets durft!»

«Een lafaard!»

«Een zoetekauw, die bij Moesje heel lief thuis blijft, nooit stout is, nooit met gescheurde kleeren of schoenen vol modder thuiskomt!»

«Hij is een verkleed meisje. Hij zegt, dat hij Leo heet, maar eigenlijk heet hij Leonie!»

«Dien flauwerd moeten we Leonie noemen!»

«Ja, ja, Leonie, zóó zal het zijn!»

«Daar komt hij aan! Eene buiging maken, jongens! En dan allemaal zoo zemelend en gerekt als maar mogelijk is, roepen: «Goe-den mor-gen, juf-frouw Le-o-nie!»

Dit gesprek had plaats op het ruime plein voor eene hoogere burgerschool tusschen eenige jongens van de laagste drie klassen.

En wie was de jongen waarover zij het hadden?

We willen hem eens van nabij bekijken en loopen hem tegemoet.

Hij is zoo op het eerste gezicht een jongen van veertien of vijftien jaar, met een prettig, gezond uiterlijk. Vooral de donker zwarte oogen staan hem helder in het hoofd, doch de lange, zijdeachtige, zwarte wimpers geven aan zijn heele gelaat eene bijzonder zachte uitdrukking. Werkelijk, als men hem in meisjeskleeren stak, zou iedereen hem voor eene beeldschoone jonge-juffrouw van bij de twintig aanzien.

Zijne lengte is niet kort en ook niet lang, maar de vorm van zijn heele lichaam is buitengewoon evenredig, mooi en slank. De eenvoudige grijsbruine kleeren zitten hem als aan het lijf gegoten, en ieder, die hem ziet, en niet vooringenomen tegen hem is, noemt hem stellig «eene pracht van een' jongen».

En wie hij is?

Hij heet Leo Wildelaen. Zijn Vader was Eerste Luitenant bij het Indische leger geweest, doch was gesneuveld. Rijk was deze niet, en rijk was zijne weduwe, die met zes kinderen achterbleef, evenmin. Zij moest van haar pensioen leven, en moest hard, zeer hard rekenen om dat te kunnen doen. Van die zes kinderen was Leo, die nu veertien jaar is, de oudste. Heel goed zag hij hoe zijne lieve Moeder sjouwen en tobben moest om er te komen, en hoe ze zelfs om zijn schoolgeld en dat van de vijf anderen te kunnen betalen, halve nachten opbleef om voor kranten verhalen te vertalen uit het Engelsch, Fransch of Duitsch. Hij zag meer. Hij zag hoe Moeder ijverig studeerde om Russisch en Zweedsch te leeren, in de hoop om met vertalingen wat meer te kunnen verdienen, als ze boeken, die in deze talen geschreven waren, zou kunnen vertalen.

Maar Leo deed, alsof hij het niet zag, ja, alsof hij niet wist hoe zij de vijfhonderd gulden schoolgeld bij elkaer kreeg, want met al de boeken erbij, was er zooveel geld voor noodig.

Doch deed hij, alsof hij het niet zag, hij had toch besloten om zijne lieve Moeder zooveel mogelijk te helpen. En weet ge hoe hij dat deed?

Hij moest examen doen voor de hoogere burgerschool om in de eerste klasse te komen, maar hij wist, dat men zich ook voor de tweede en derde klasse aangeven kon. Zoo brutaal mogelijk had hij zich aangegeven voor de derde klasse.

Waarom?

Het schoolgeld was, zonder de boeken, honderd gulden per jaar. Kwam hij nu in de eerste klasse, dan moest zijne Moeder vijf jaar lang honderd gulden betalen, kwam hij in de derde, dan moest zij dat maar drie jaar doen, en dat was dan tweehonderd gulden gewonnen.

Toen hij besloten had zich voor de derde klasse aan te geven, was het nog een half jaar vóór het examen, en aan het Hoofd zijner school vroeg hij of dat gaan zou.

«In de tweede klasse heb ik er wel gebracht,» zeide het Hoofd, «maar in de derde niet. Hieraan is heel, heel veel vast, Leo! Ik zou het niet doen, als ik jou was.»

Leo's gezicht betrok.

«Spijt het je?» klonk de vriendelijke vraag.

«Ja, Meneer, erg, heel erg,» zeide Leo.

«En mag ik weten waarom?»

Leo's blank gelaat werd bij die vraag vuurrood.

De goede Hoofdonderwijzer zag het. Hij werd er zelf verlegen mede en zeide nu, zoo hartelijk mogelijk: «Denk maar, dat ik u die vraag niet gedaan heb.»

Nu herstelde Leo zich, en den goeden man helder aankijkend, zeide hij: «Neen, Meneer, u heeft die vraag gedaan en ik zal ze beantwoorden.»

Hij vertelde nu hoe Moeder doen moest om het schoolgeld van zes kinderen bij mekaêr te krijgen.

De Hoofdonderwijzer was ontroerd. Hij greep Leo's hand en vroeg: «Willen we voor de derde dan toch maar probeeren? Ik wil u privaatles voor niemendal geven.»

Weer bloosde Leo hevig.

«Neen, het is geene aalmoes, Leo,» sprak de man, de hand van den knaap nog steeds vasthoudend. «Denk nu eens, dat je in de derde klasse komt en na drie jaar eind-examen doet. Denk dan ook eens, dat je spoedig eene goede betrekking krijgt, en dat het je goed gaat in de wereld. En als je het zóó ver brengt, welnu, betaal dan de privaat-lessen, die ik je nu geef. Is dat afgesproken?»

«U doet, alsof u mijn Vader was, Meneer,» zeide Leo en een paar heldere tranen rolden langs zijne wangen.

En daar begon het leeren!

Wat een leeren was dat!

«Maar Leo,» zeide Moeder, «blok toch zoo hard niet. Vragen ze dan toch voor de eerste klasse zooveel?»

«Och, Moeder,» was Leo's antwoord, «dat geloof ik niet, maar ik weet liever te veel dan te weinig. Ik kom er ook veel liever met glans door dan maar zoo-zoo!»

Dat er onder zulk leeren geen minuutje overbleef voor een prettig jongensspel, begrijpt ge zeer goed.

Eindelijk was het tweede examen, dat mondeling was, afgeloopen.

«Wel?» vroeg de Hoofdonderwijzer, die bij de deur van de hoogere burgerschool stond te wachten, «wel, hoe is het?»

«Er door, Meneer! Er door voor de derde en met een pluimpje! O, wat zal Moeder blij zijn! Van avond kom ik u vertellen, wat ik gehad heb. Moeder zal zoo nieuwsgierig zijn. Mag ik weg, Meneer?»

«Jongen, jongen,» zeide de Hoofdonderwijzer met tranen in de oogen van blijdschap, «gefeliciteerd, hoor! Hartelijk gefeliciteerd! Loop maar gauw naar Moeder!»

Het Hoofd der school ging nu eens naar den Directeur en vroeg hem naar het examen van Leo.

«Dat is een kraan, Meneer! Maar één zesje, anders niets dan achten of negenen. Dat kan wat worden! En, hoe nederig is hij erbij! Zulke jongens examineeren, dat is nog eens een fortuintje!»

En Leo?

Hij ging niet naar huis! Als een gejaagde haas liep hij door de straten, schelde thuis, alsof er brand was, liep de meid bijna onderstboven, doch goedig als hij was, zeide hij: «Er door, Mien, er door voor de derde!» holde de trap op, smeet de deur van het woonvertrek open, liep op zijne Moeder toe, en jubelde het uit: «Moeder, er door! Er door!»

«Wel, Leo, jongen, dat moest wel! Gefeliciteerd, kind!»

«Ja, Moeder, en nu de verrassing!»

«Verrassing? Welke verrassing?»

«U heeft immers al lang gezegd, dat ik veel te hard studeerde om voor de eerste klasse toegelaten te worden?»

«Zeker! En daarom was ik ook overtuigd, dat je slagen zoudt.»

«Maar, Moedertje-lief, als ik mij nu eens, zonder dat u het wist, voor eene hoogere klasse aangegeven had, en geslaagd was, zou dat dan niet eene verrassing voor u zijn?»

«Wat, ben je voor de tweede geslaagd, Leo? Voor de tweede?» vroeg Moeder, die nu heel groote oogen opzette en begon te beven.

«Neen, Moeder,» lachte Leo.

«Dan toch voor de eerste?»

«Neen, lieve, beste van alle lieve Moeders,» riep Leo en sloeg beide armen om trouwe Moedertjes hals, «neen, neen, ik ben er door voor de derde! Voor de derde! Voor de derde met een pluimpje, Moeder! He, wat zegt u?»

En daar werd het gelaat der lieve weduwe opeens als een Engelengelaat, zoo schoon, zoo diep, heel diep schoon. De oogen straalden, tintelden, fonkelden, schitterden en lachten, zooals de sterren aan den helder blauwen hemel stralen, tintelen, fonkelen, schitteren en lachen.

«Mijn, mijn eigen, eigen lieve jongen! Mijn Leo!» juichte zij, vol echten Moedertrots, omhelsde hem en.... werd toen alweer, zacht moedertje, dat snikkend fluisterde: «Mijn kind! Mijn lieveling! Mijn Engel!»

En terwijl die twee daar sprakeloos van het zaligste geluk in elkanders armen lagen, ging de deur open en twee anderen traden binnen.

De gelukkigen hoorden het niet.

Twee heeren, diep bewogen bij dat schouwspel, naderden.

De gelukkigen zagen het niet.

«Hm, hm!» liet een der heeren hooren.

Leo wond zich los en zeide, wat verlegen:

«De Directeur van de Hoogere Burgerschool, en Monsieur Mertens, mijn goede onderwijzer, Moeder!»

De Directeur trad nader, reikte Mevrouw de hand en zeide: «Mevrouw, hier van Monsieur Mertens heb ik gehoord hoe uw zoon Leo u verrast heeft. Ik kom de verrassing vergrooten. Hij is verreweg nummer één van het heele examen. Zulk een' jongen te examineeren, Mevrouw, was voor allen een genot. Al de examinatoren waren er vol van en eerlijk moet ik getuigen, dat ik in al de dertig jaar, dat ik Directeur ben, nog nimmer zulk een mooi toelatings-examen heb zien doen. Maar, zulk een' jongen zijn' zoon te mogen noemen, Mevrouw, dat is nog oneindig hooger genot, want u weet, u gevoelt, waarom uw zoon zoo leerde! Wij konden het daarom niet laten u samen met den uitslag van Leo's examen geluk te wenschen! Hartelijk, hartelijk geluk, Mevrouw!»

Nu wendde hij zich tot Leo, en zeide: «Jongen, je naam beduidt «Leeuw»! Als een leeuw heb je gestreden voor je lieve Moeder! Je hebt

overwonnen! Blijf een leeuw, mijn jongen, en God zal u zegenen! Geluk, van harte geluk met dezen feestdag!»

Bijna in denzelfden geest had Monsieur Mertens gesproken, en beiden waren toen heengegaan.

Het gerucht van dat mooie toelatings-examen was spoedig verbreid, hiervoor zorgden de Leeraars, die geëxamineerd hadden en niet zwijgen konden. En ofschoon ze geen van allen Mevrouw Wildelaen kenden, stuurden ze allen toch hun naamkaartje, sommigen zelfs met een zeer vleiend bijschrift.

De vrienden en vriendinnen, die Mevrouw in de stad had, kwamen, zooals ze zeiden, eens even aanwippen om te feliciteeren.

«Ik geloof, dat ik maar aan de deur zal blijven staan,» pruttelde Mien. «Het lijkt wel eene bruilofts-receptie. Maar, kom, het is voor Leo, dien goeden jongen! Een mensch moet er wat voor over hebben een ander een pleizier te doen. Maar nu weet ik, wien ik beneden mijn kamertje des nachts voor spook hoorde spelen en wat hij met al de pakjes stéarine-kaarsen deed, die hij stilletjes kocht. Wat zal Mevrouw blij zijn! En ik ben ook blij, ziedaar!»

Wij kennen nu Leo Wildelaen en gaan met hem mede tot op het plein.

Doet het u geene pijn, dat al die spottende jongens zich zoo diep buigen?

Beeft ge niet van toorn nu ze altemaal op zulk een' ellendigen toon, en als op de maat laten hooren: «Goe-den mor-gen, juf-frouw Le-o-nie!»

Beeft maar niet, want Leo beeft ook niet! Hij wordt niet boos of kwaad! Die jongens staan niet te laag voor hem! Neen, dát niet! Ze weten alleen maar niet waarom hij nooit meespeelt en zoo hard leert. Als er eens een andere jongen was, die deed als hij, en hij moest eens niet zóó doen, och, dan zou hij met dezelfde jongens meedoen om dien «Braven Hendrik» te bespotten, dat zou hij!

Kalm gaat hij naar binnen; de bel gaat en vijf minuten later zijn de lessen begonnen.

Een paar uur gaat dat zoo voort.

Daar komt de concierge in de klas stormen en roept: «Brand, brand, bij den bakker hiernaast. Er is gevaar voor de school!»

Zonder orde springen alle jongens op en snellen naar het plein waar ze veilig zijn.

Het heele bakkershuis staat in brand!

En het is me zoo even een brand!

In de bakkerij is hij ontstaan en achter de bakkerij is een groot pakhuis van turf, brandhout, cokes en steenkolen. Onmiddellijk daar naast een klein petroleum-magazijn, en vlak daarnaast alweer eene branderij.

Hoe kwamen die gevaarlijke dingen alle vier zoo dicht bij elkander!

Al menigmaal was er over gesproken geworden in de couranten en in den gemeenteraad, maar allerlei zwarigheden waren door de eigenaars opgeworpen.

Het was nazomer, en dagen, dagen lang niet alleen buitengewoon warm weder geweest, maar ook droog. In geene vier of vijf weken was een druppeltje water gevallen, en voortdurend was de wind zuid-oost.

Zuid-oost was de wind dien dag ook, maar hij sloeg krachtiger door en dat was eene ramp voor dit stadsgedeelte.

In onbegrijpelijk korten tijd stonden die vier gevaarlijke perceelen in lichterlaaie, eer er eene brandspuit gekomen was.

Velen dachten zelfs aan een' brand, die moedwillig gesticht was, omdat hij met zulk eene ontzettende snelheid om zich heen greep. Gelukkig kwam het later uit, dat er aan geen opzet te denken viel. Opzet was er niet geweest, maar wel onvoorzichtigheid, verregaande onvoorzichtigheid.

Voor schooltijd had het zoontje van den bakker gekeken of er in de nieuwe rattenklem, die in het turfpakhuis van Vader stond, geene ratten gevangen waren. Het was er erg donker en om goed te kunnen zien, had hij een lucifertje aangestoken.

«Au!» had hij opeens geroepen, want het lucifertje brandde zóó ver af, dat het vlammetje bij zijne vingers kwam.

Zonder er bij te denken had hij dat lucifertje neergesmeten.

Eene groote rat was in de klem!

Vol vreugde nam hij de klem op om ze binnen te laten kijken. Naar het lucifertje, daar in den turfmolm, keek hij niet om en de deur liet hij open.

Het tochtte nu erg in dat pakhuisje, heel erg, en dat vonkende houtje begon te flikkeren.

De bakker en zijne knechts, die des morgens om twee uur al aan den arbeid waren, deden hun gewoon morgenslaapje.

De vrouw van den bakker moest telkens in den winkel zijn en de meid had de handen vol met haar werk.

«Jongen, daar speelt het al negen uur,» had Moeder gezegd tot haar zoontje.

Rrrt, de rat in den aschbak, die al op straat stond, en de klem in den winkel achter de toonbank. Na schooltijd zou hij ze wel opzetten.

Nu naar school, haast-je, rep je!

Het vonkend, flikkerend lucifertje, door den tocht aangeblazen, deed wonderen. Als eene slang krulde het vlammend tusschen den molm, al verder voort.

Het turfschuurtje met den houten wand stond vlak naast het petroleum-magazijntje en de ratten hadden eene gang gegraven om van het eene gebouw in het andere te komen. In die gang was ook molm gekomen.

Het vuurslangetje kronkelde zich door dit gangetje, kwam op een plekje waar de houten vloer van petroleum doortrokken was en — de vlam sloeg uit.

De acht of tien vaten werden aangetast; de banden der vaten sprongen; de petroleum dreef brandend verder, steeds verder.

Ze naderden het pakhuis, dat van onder tot boven vol brandstoffen zat, in minder dan een oogenblik, en — nog altijd zonder dat iemand er iets van bemerkte.

Alleen de naaste buren zeiden: «De bakker brandt zeker oude lorren in den oven!»

Eindelijk werd de brandstoffen-handelaar ook die benauwde lucht gewaar.

Hij was niet gerust en liep naar zijn pakhuis, maar nauwelijks deed hij daar de deur open en kreeg de lucht vrijen toegang, of de smeulende brandstoffen sloegen in vlammen uit.

Zóó stonden vier gevaarlijke perceelen reeds geheel in brand eer de brandweer van iets wist.

Gelukkig woei de felle wind zoo, dat er voor de hoogere burgerschool geen gevaar bestond, als de brandweer althans maar spoedig kwam. En deze zou zich niet laten wachten, want ze was reeds gealarmeerd.

En die mannen van de brandweer!

Hoeden en petten af, jongens, dat zijn helden!

Maar op dit oogenblik zijn ze er nog niet, en.....

«Help! Help!» klinkt het uit de hoogte.

Eene vrouw en kind staan op de vierde verdieping voor een raam.

«Langs die goot omhoog en dan over het naaste dak,» roept de gymnastiek-onderwijzer. «Ik de vrouw! Wie het kind?»

Hij klimt als een aap tegen de ijzeren buis op. Het is een waagstuk, een halsbrekend werk!

Jongens, leeraars en toeschouwers staren den gymnastiek-onderwijzer na, maar voor het kind komt geene hulp!

«Ik, ik het kind!» klinkt eene jongensstem.

«Wie, wie roept dat?»

«Zie-je 't? Zie-je 't? Hij! Hij! Juffrouw Leonie! Wie had dat durven denken van een meisje in jongenskleeren!» roepen de jongens. Ze staan verslagen.

Die «hij» is.... juffrouw Leonie!

Kalm maar met haast trekt Leo zijn jasje uit. — Met meer drift trekt hij de schoenen van de voeten.

De gymnastiek-onderwijzer is al een heel eind de hoogte in. Het gaat, waarlijk, het gaat, maar — een gevaarlijk werk is en blijft het.

Of er een is, die hem volgt, hij weet het niet, want als hij naar beneden keek, zou hij neerslaan.

Maar gehoord, duidelijk gehoord, heeft hij den uitroep: «Ik! Ik het kind!» en als hij even, heel even rust, dan voelt hij aan een eigenaardig getril van de goot, dat iemand hem volgt.

Wie?

Gekheid! Iemand! Wat heeft hij eraan, te weten wie die «wie» is?

Hooger klautert de gymnastiek-onderwijzer.

Hooger ook klimt Leo. Hij vordert zelfs sneller dan zijn leeraar, want

deze is een zwaar gebouwd man, en hij, Leo, heeft zulk eene ranke, slanke taille als ... nu ja, als eene lieve, beeldschoone jongejuffrouw Leonie, dat weten we immers al?

En zijne makkers, die echte jongens dan, die geene meisjes zijn in jongenskleeren?

O, bevend, trillend, met brandende oogen kijken ze hem na, den «lafaard», den «zoetekauw», den «bangerd», het «meisje».

Met ieder oogenblik neemt het gevaar toe.

Ha, daar is de brandweer met zijne helden!

De gymnastiek-onderwijzer is boven! Hij verdwijnt in een' raam.

En daar is Leo boven! Ook hij verdwijnt!

Allen, allen staan ontzet. Ze klappertanden, alsof ze de koorts hebben!

En is dat wonder?

Ziet, ziet toch die wapperende, klapperende, golvende, wielende vlammen van alle kanten omhoog krullen of neerdalen!

Hoort dat geknetter en gekraak!

Ziet dat vuurwerk van vonken opstijgen, als de zolder instort waar de bakker zijn tarwebloem, zijn meel en zijne zemelen bewaarde!

Hoort dat ontzettend geluid van dien nederslaanden schoorsteen der bakkerij!

Maar allen, allen, behalve de mannen van de brandweer, die wel naar andere plekken te kijken hebben, staren naar één en hetzelfde punt.

Welk punt dat is?

Geen ander dan het raam waardoor de twee redders verdwenen zijn midden in het brandende gebouw.

En allen, allen beven en trillen op hunne beenen.

Een trek van ontzettenden angst en van eene hevige spanning ligt op aller gelaat.

Geen woord, geen enkel woord wordt gehoord!

Maar wel ziet men de borsten golvend bewegen, en verneemt een scherphoorende, temidden van al het geweld, de diepe zuchten, die als snikken uit het volk opstijgen!

Elkander wat zeggen kunnen die «hooge burgers» niet, maar allen denken hetzelfde.

En wat ze denken, is wat liefs, wat vriendelijks, wat hartelijks voor die twee redders, vooral voor Leo!

Bij die vriendelijke gedachten komt echter de stem van hun geweten, en geen is er, of hij heeft berouw, diep berouw over dat, wat hij dezen morgen deed.

Als hij eens omkwam, die jonge held, die goede, goede Leo!

Nooit, nooit vergeven zouden zij het zichzelven! Nooit!

En voort woekeren de vlammen, immer voort, steeds feller, steeds woester!

Niets, niets op het naburige dak der school te zien!

Wat duurt dat lang, ontzettend lang!

«Over vijf minuten stort het dak van het bakkershuis in,» zegt de Commandant van de brandweer.

«Daar! Daar!» roept de Directeur en wijst op het dak.

Ze zijn het! Ze zijn het! De gymnastiek-leeraar met de vrouw in de armen; Leo met het kind!

Hoera! Hoera! Hoe ... hoe ... he!»

De jongens kunnen niet meer roepen! Ze zijn te aangedaan. Ieder heeft eene prop in de keel, eene prop, die zelfs fluisteren belet.

Nu zijn de twee op het dak der school.

Het dak van het bakkershuis stort in.

Leeraars en leerlingen snellen het plein af en verdringen zich in de gang van het school-lokaal.

Daar zijn ze met verschroeide kleederen, alle vier; de redders en geredden!

Daar naderen ook de spotters van twee uur geleden. Niemand heeft hun wat gezegd of bevolen. Hunne echte, flinke, ferme jongensharten waren hunne Commandanten.

Hoera! Hoera! Voor Leo, den Leeuw! Hoera! Hoera! Voor Meneer Damas!» jubelen, schreeuwen, juichen zij. Ieder, ieder wil aan de helden eene hand geven.

«Dank-je, jongens, dank-je!» zegt de gymnastiek-onderwijzer.

«Ik wist wel dat je het niet zoo kwaad hebt gemeend!» zegt Leo en weet snel door het gedrang te ontkomen.

Te midden van al het gewoel op straat let niemand op den voorthollenden Leo. Hij schelt weer even onstuimig aan, als op den dag dat hij zoo mooi door zijn examen was. Moeder doet open, want Mientje is om eene boodschap en blijft nu lang weg, dat spreekt.

Moeder heeft van den brand gezien en gehoord, en is maar wat blij, dat Leo thuis is, want ze weet het, het gevaar was bij de hoogere burgerschool. De andere vijf kinderen zijn veilig, want buurman, een Officier, zal hen om twaalf uur alle vijf afhalen van school.

«Staat je school in brand, Leo? Jongen, je kleeren, wat zien ze er uit! En je haar is verschroeid! Waar is je jas? Waar zijn je schoenen?»

Leo kijkt haar aan met zijn' fluweel-zachten blik en zegt: «Wees niet boos, moedertje! Ik heb een beetje geholpen en schoenen en jas zijn er bij ingeschoten. De school is vrij gebleven!»

«Maar wat hadt je te helpen, kind? De brandweer was er toch?»

«Die kwam toen alles al in lichterlaaie stond, Moeder! Niemand begrijpt hoe die brand in zulk een' korten tijd zulk een' omvang kreeg! Waarom zou ik nu niet een beetje geholpen hebben om wat te redden?»

«Deden de andere jongens het ook?»

«Ik weet het niet, Moeder! Misschien wel! Maar onze gymnastiekonderwijzer, Meneer Damas! O, Moeder wat een held!»

En terwijl Leo zich verkleedt, vertelt hij van Meneer Damas hoe die voorging om eene Moeder te redden, en hoe zijn voorbeeld een ander aanspoorde om ook haar kind uit het brandende huis te halen. Wie die ander was? Leo zeide het niet.

Maar de menschen en de couranten vertelden het.

En van dien dag af is «juffrouw Leonie» voor alle «hoogere burgers» geworden: «Onze Leo».

Voor Moeder echter is hij nog veel meer dan vroeger: «Mijn kind!»

PETRUS VETUS.

AFBEELDING IN KLEUR
PICTURE IN COLOR

GROOTMOEDERS SCHAT.

Grootmoeders Schat.

(BIJ DE TITELPLAAT.)

DE winter, o, de winter is voor een' Nederlandschen jongen of een Nederlandsch meisje een tijd van onbegrijpelijk genot, als....

Hier volgen de voorwaarden:

Als men flinke warme winterkleederen bezit, — als men in een goed huis woont, dat door een' vroolijk brandenden haard heerlijk verwarmd wordt, — als men de lange, lange avonden in eene gezellig verlichte huiskamer kan doorbrengen, en aan mooie boeken of prettige spelen geen gebrek heeft, — als men geregeld, als het etenstijd is, zich rijkelijk voeden mag met goede, voedzame spijzen, — als men des avonds voor de gezelligheid, en voor het lekker, zoo nu en dan eens een kopje chocolade drinken of een appeltje peuzelen kan, — als men, zonder daarom nog rijk te zijn, toch schaatsen en sleden koopen kan om zich op ijs of sneeuw te vermaken, — als men door en door gezond is en niet bang behoeft te zijn voor helder vriezend weder of hevige sneeuwbuien.

Ge ziet het, om den winter een' tijd van onbegrijpelijk genot te kunnen noemen, is er nog al heel wat noodig.

Kijken we nu eens op onze plaat, die ook een winter-gezichtje voorstelt.

De twee jongens en het meisje, die daar bij die fruitkar staan en naar school gaan of uit school komen, schijnen het wel te kunnen houden, en de vallende sneeuwvlokken maken hen niet bang. Geen wonder! Aan alles kan men zien, dat die drie kinderen behooren tot de gelukkigen, die alles hebben, wat wij daar boven opnoemden.

Maar nu ook eens gekeken naar de twee aan de andere zijde der fruitkar.

Op een' stoel zit eene oude vrouw met een' dikken omslagdoek over het lijf, een' wollen doek over het hoofd en eene stoof onder de voeten. Ja, ze heeft eene oude, groote paraplu over haar hoofd gespannen en wat, een heel klein weinigje, beschermt die paraplu haar voor de sneeuw.

Maar, koud, door en door koud is ze: men ziet het haar aan.

Des winters buiten te loopen en te draven brengt het jonge bloed in beweging en verdrijft de koude; maar des winters buiten te zitten, hoort ge het: te zitten, en dat nog wel dicht bij eene kerk waar het altijd tocht, nu, maar dat zou zelfs een jong mensch al heel spoedig koude doen krijgen. En wat moet zoo'n oude ziel dan niet voelen?

Zeg nu niet: «Waarom gaat ze ook op zulk eene tochtplaats zitten? Er zijn toch nog heel veel andere plekjes waar men meer in de luwte zit!»

Zeker, zeker, zulke plekjes zijn er in menigte, maar.... men kan met negotie maar niet gaan zitten waar men wil. Voor negotie zijn vaste plekjes aangewezen. Van die vaste plekjes zijn er evenwel heel wat, die veel beter zijn dan dit, maar.... maar.... voor de negotie is dit tochtplaatsje een der beste plekjes van heel de stad, want er zijn wel vier scholen in de nabijheid, en ge weet: menig kind heeft de onhebbelijke gewoonte om met een' snoepcent naar school te gaan.

Kochten die kinderen voor die snoepcenten nu nooit wat anders dan goed rijp fruit, ik zou er niet zooveel kwaads van zeggen; want een matig gebruik van fruit is in vele gevallen zeer gezond. Maar dat koopen van slecht suikergebak, dikwijls nog gevaarlijk gekleurd, dat koopen van drop, pepermunt, gepofte boonen, alles van het slechtste «spul», dat men maar denken kan, ja, hiervan kan ik geen kwaads genoeg zeggen. Zulke snoepwinkeltjes zijn eene ramp voor de beurs, een spotten met de gezondheid.

Op de scholen wordt er dan ook vaak door de onderwijzers tegen gewaarschuwd, maar van een matig gebruik van fruit wordt niet zooveel kwaads gezegd.

Juist, dit is oorzaak dat «Appelen-Mie» zoo wordt de oude vrouw in heel de stad genoemd, hier bij de kerk een' «goeden stand» heeft, wat de

negotie betreft, en voor een' goeden stand moet een mensch wat over hebben.

«Appelen-Mie» ontving dus nog al heel wat centen, en dat niet alleen van schoolkinderen, maar ook van groote menschen, want zij had altijd «goede waar», en was met een klein winstje tevreden.

De eene dag was echter veel beter dan de andere.

Als de sneeuw om de ooren stuift en iemand in het gezicht slaat, of als de vorst de sneeuw doet kraken en een' vloer over de vaart legt, ja, dan smaakt een appel of eene peer heerlijk, als men des avonds in eene warme kamer zit, maar loopt men langs straat te midden der koude, dan is de appeltrek zoo heel groot niet.

Brrr, zoo'n koude appel in den mond, als ijs!

«Appelen-Mie» ondervond het op dezen dag ook dat het koud was. Zoo nu en dan kwamen er wel eens even kinderen bij de kar staan, maar koopers kwamen er weinig.

En dat was jammer, erg jammer.

Waarom?

Wel, kijk eens wien ze op haar' schoot onder dien doek heeft.

Een kind met een oud-mannetjes gezicht.

Wie zet nu een schaap van een jaar of vier toch zulk eene pet op?

Wie?

Wel ieder, die geen geld heeft om voor dat «schaap» een aardig wollen mutsje te koopen.

En «Appelen-Mie» heeft geen geld voor wollen mutsjes. Als ze geld had, zou ze met dat «schaap» ook hier niet in de koude zitten, reken er op. Er zijn in de stad huizen waar men voor eene kleinigheid kinderen in bewaring geven kan. In die kinder-bewaarplaatsen, die dikwijls onder bescherming van aanzienlijke dames staan, hebben de kindertjes het heel goed, maar.... het kost geld, wel niet veel, doch altijd nog te veel voor «Appelen-Mie», die de Grootmoeder van dit kind is.

En hoe kwam de oude vrouw nu aan dat kind?

«Appelen-Mie» was vroeg weduwe geweest, heel vroeg, maar voor haar eenig kind Anna had ze trouw gezorgd.

Toen Anna groot werd ging ze dienen in een heerenhuis op de Dokkade, waar tal van schepen kwamen om te laden en te lossen.

Eens op zulk een' kouden dag als het nu is, keek ze door haar

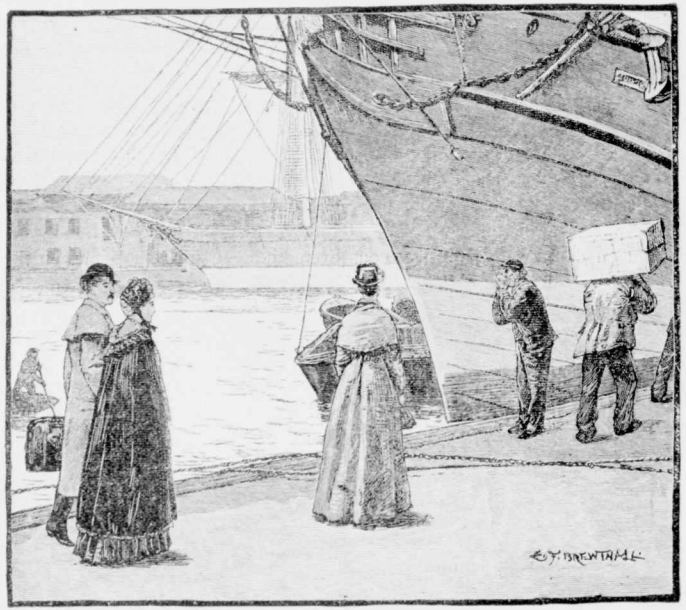

„Even als altijd droeg hij de zware koffers aan boord." (Bladz. 69.)

keukenraam op straat en zag ze een jong sjouwerman, in de handen blazend van de koude, heen en weer loopen.

«Die stumperd zou wel eene kom koffie lusten,» dacht Anna, en daar zij van hare Mevrouw koffiegeld kreeg en met de koffie dus doen kon,

wat zij wilde, zoo riep ze hem aan en bood hem eene groote kom warme koffie aan.

De jonge sjouwerman was haar hiervoor zeer dankbaar en kwam later dikwijls weder, en op het laatst werden die twee zoo goed met elkander bekend, dat ze samen man en vrouw werden.

Dat huwelijk was zeer tegen den zin van «Appelen-Mie» geweest, want ze zag er niet veel goeds in. Jan Willems, zoo heette de sjouwerman, was niet lui, hij was ook geen dronkaard, maar hij had nooit een ambacht geleerd en moest zijn brood als kaaigast verdienen. Weken gingen soms voorbij, dat hij zoo goed als niets te eten had, doch dan kwamen er weer weken, dat het bijna nacht en dag werken was. Dan verdiende Jan zeer veel geld, maar.... en dat was jammer, dat geld moest altijd op aan lekker eten en drinken, of aan allerlei dingen, waaraan een mensch niets heeft en die hij dus best missen kan. En kon Jan niet sparen, Anna kon het wel, maar ze verleerde het gauw. Kwamen nu de weken van geen of weinig werk, dan was het gebrek lijden, niets anders.

Eens nu, dat ze zoo wel vijf weken lang zonder werk gezeten hadden, en «Appelen-Mie» van hare armoede had moeten bijspringen, kreeg Jan alweer werk aan eene prachtige zeestoomboot, die op Amerika voer.

Even als altijd droeg hij vlug en vroolijk de zware koffers der passagiers aanboord.

«Je bent toch wel gek, Jan, dat jij hier in dit nest van eene stad blijft wonen,» zeide een matroos van die stoomboot, toen Jan er de laatste koffer neerzette.

«En waarom dat?» vroeg Jan.

«Wel, omdat je de helft van den tijd geen werk hebt!»

«Ja, dat hindert mij genoeg! Maar als er geene schepen te lossen of te laden vallen, kan ik ze toch niet roepen!»

«Ja, roepen kan je ze wel, maar ze komen niet, zoodat al je roepen niemendal helpt.»

«Welnu, wat wou je dan?»

«Ik wou, dat een vent als jij, den moed had om het land vaarwel te zeggen.»

«En dan?»

«Dan naar Amerika gaan, naar New-York, Brooklyn, Philadelphia, New-Orleans, of waar je maar wilt! Daar is altijd werk. Daar behoeft de sjouwerman het werk niet te roepen, neen, daar roept het werk den sjouwerman, en die gaat naar dat werk, dat het meeste geld geeft.»

Dat was wel wat voor Jan Willems en het gevolg was, dat hij vier weken later met zijne vrouw naar Amerika vertrok.

Wat had «Appelen-Mie» bittere tranen geschreid toen ze haar eenig kind zag vertrekken om het wellicht nooit weer te zien!

Later droogden die tranen wel wat op, vooral toen Anna haar telkens schreef, dat Jan te Brooklijn veel meer werk had dan hij verrichten kon, en dus heel veel geld verdiende.

«Spaar dan, kind, spaar dan,» schreef «Appelen-Mie» in een' van hare brieven, «want er kon toch ook wel eens een tijd komen, dat Jan zonder werk zat. Maak dat je een klein kapitaaltje bespaart, en kom dan terug, want och, ik ben zoo alleen, zoo alleen!»

«Altijd dat gezeur over dat sparen,» bromde Jan, toen hij den brief zijner goede schoonmoeder las, «begint me te vervelen.»

«Ja, mij ook,» zeide Anna.

«En dan, wat denkt ze toch wel? Hier een tijd komen, dat er geen werk is! Ha, ha, men kan wel zien, dat ze niet weet wat eene Amerikaansche handelshaven is!»

«Ze denkt zeker aan de enkele schepen, die bij ons in het land in het dok komen,» voerde Anna aan. «Ik geloof, dat het hier met iederen dag drukker wordt.»

«Dat wordt het! En morgen heb ik een schip waaraan ik twee en een halven dollar verdienen kan per dag! Wat belief je!»

«Nu, dat komt goed,» sprak Anna. «Want weet je waarnaar ik al zoo dikwijls verlangd heb?»

«Zeg op!»

«Naar eene pendule op den schoorsteenmantel en wat mooie platen in lijsten aan den muur. Het is zoo kaal hier in huis!»

«Je hebt gelijk! Goed, goed! Aan dat schip heb ik wel drie maanden

„Gelukkig, dat zij in dat Boek der Boeken troost vond." (Bladz. 72.)

werk. Maar als jij eene pendule en platen achter glas wilt hebben, dan wil ik eene mooie mahonie-houten linnenkast en een kleed op den vloer!»

Zoo spraken de hartjes zonder zorg, en zoo deden ze ook.

En Anna schreef in den volgenden brief hoe netjes ze nu zaten. «Eene pendule, mooie platen aan den wand, eene mahoniehouten linnenkast, eene mahoniehouten ronde tafel, een mooi tapijt op den vloer en voor de ramen mooie overgordijnen, Moeder! — Zoo deftig als in mijn' laatsten dienst, Moeder! Jan verdient geld als water. Hij werkt veel over en heeft wel eens dagen van vier dollars!» —

«Appelen-Mie» had dien brief niet met pleizier gelezen. De ruime, ja, buitengewoon groote verdiensten van Jan, die geen enkel ambacht geleerd had, deden haar verbaasd staan. Hoe menig nette burger bij haar in de stad had niet half zooveel! Maar dat koopen, dat koopen van al dat moois, dat een werkman niet noodig heeft, ach, dat deed haar zulk een leed, en het was geen wonder, dat ze in den brief, dien ze kort daarop verzond, alweer van «sparen, nog eens sparen» sprak.

«Hoor eens, het is nu uit,» riep Jan toen hij dien brief las. «Altijd het oude liedje! Ik dank haar wel!»

Nijdig werd de brief op den grond geworpen.

En Anna?

Och, Anna, hield ook al niet van dat liedje! Nog één keer schreef ze een koud, kort briefje en daarna niet meer. In haar' overvloed vergat ze «Appelen-Mie», hare goede Moeder. Ze verhuisden zelfs kort daarop naar New-Orleans, waar de verdiensten nog grooter waren, en al de brieven, die de arme verlaten Moeder schreef, kwamen terug met het korte bericht: «Adres onbekend!»

Zoo verliepen drie of vier jaren en niets, niets hoorde de goede ziel meer van haar kind, en als ze thuis kwam van de negotie, zocht ze al haar troost in haar' ouden Bijbel.

Gelukkig, dat zij in dat Boek der Boeken troost vond. Met dat boek geopend vóór zich, gevoelde zij zich niet eenzaam en verlaten.

Had haar kind, haar eenig kind, haar vergeten, o, «Appelen-Mie» gevoelde het, de goede God had haar niet vergeten en was altijd bij haar,

altijd! Bij den fruitwagen, op het koude plaatsje, en hier in haar eenzaam huisje buiten de stad, overal, overal was Hij bij haar.

De menschen, die wisten hoeveel verdriet de oude vrouw van haar eenig kind had, begrepen niet dat ze altijd nog zoo kalm, zoo tevreden, ja, zelfs zoo vergenoegd kon zijn, en sommigen geloofden dan ook niet, dat het waar was, dat Anna haar vergeten had.

Eens op een' avond, nu drie jaar geleden, zat de oude ziel alweer te lezen in den Bijbel.

Meer dan anders had ze dien dag troost noodig, want hare Anna werd dertig jaar.

Dertig jaar, ja, als zij ten minste nog leefde, maar dat kon ze niet gelooven, want — een kind vergeet zijne Moeder niet, zoo dacht ze en geloofde ze.

Och, Anna zou gestorven zijn in dat verre, vreemde land, en Jan, die nooit veel met zijne schoonmoeder had opgehad, was natuurlijk haar vergeten, en had niet eens de moeite genomen om haar te schrijven: «Moeder, Anna is dood!»

Treurig! Treurig!

De Bijbel ging open en .... zie, het was haar, alsof ze na een' langen, donkeren nacht, waarin de storm gewoed had, langzaam de wolken zag verdwijnen en de zon, de lieve, rijke, gouden zon met haar heerlijk licht en verkwikkende warmte te voorschijn zag treden.

Ze vergat alles om zich heen, ze vergat al haar leed, al hare smart, ze vergat zelfs, dat Anna dien dag dertig jaar oud zou geworden zijn, zoo zij nog in leven was.

En terwijl ze zoo las en er een gelukkige trek over haar vriendelijk gelaat kwam, vergat ze zelfs de gordijnen voor de ramen neer te laten.

Zoo heel erg was dat niet.

Het huis waarin «Appelen-Mie» woonde, was vroeger eene buitenplaats geweest, doch nu werd het bewoond door wel zes gezinnen van werklieden. Alles, zelfs het ijzeren hek, dat om het huis was, zag er verwaarloosd en vervallen uit.

En bij dat verwaarloosde ijzeren hek stond eene vrouw met kleeren

„Met brandende oogen keek ze in het verlichte vertrek." (Bladz. 75.)

aan, die vroeger mooi waren geweest, doch die nu wel wat op dat hek geleken.

Met brandende oogen keek ze in het verlichte vertrek en tranen stroomden haar op het laatst langs de wangen.

Ze scheen wat van plan te zijn, maar aarzelde dat plan te volbrengen.

Op het laatst echter vatte zij moed. Zij draaide het verroeste hek verder open, ging voor het verlichte raam staan en tikte zacht tegen de ruit.

Verrast keek de oude vrouw op en....

«Anna! Anna! Mijn kind! Mijne Anna!» kreet ze.

Op haar' verjaardag trad Anna bij hare Moeder binnen. Van onder hare verscheurde kleederen haalde ze een kind te voorschijn en snikkend riep ze: «Moeder, Moeder, zorg voor mijn' Jan! Zorg voor mijn' kind!»

Voor dat kind zorgen? O, «Appelen-Mie» wilde veel, veel meer! Ze zou ook voor hare Anna zorgen, ja, dat zou ze! Maar hoe kwam ze hier?

Met moeite bracht de oude haar kind te bed. Vriendelijke buren namen het kleine ventje aan en liepen zelfs om een' dokter.

Nog drie maanden bleef Anna in leven en kon ze tijd vinden om te vertellen hoe haar man, die te New-Orleans geld als water verdiende, bij het lossen van een schip, eene kist met ijzerwerk, waarvan bij het neerlaten de takel brak, op het lichaam gekregen had. Dood hadden ze hem thuis gebracht. Toen had Anna aan Moeder gedacht, aan Moeder, die ze zoovele jaren vergeten had. Al hare meubelen, hare gouden ringen, broches en oorbellen had ze verkocht en met het geld daarvan had ze met haar kind plaats genomen op een schip naar Holland, en nu was ze hier bij Moeder, arm, doodarm, en zoo verzwakt, dat ze niet in het leven blijven kon.

Drie maanden lang deed «Appelen-Mie» alles, wat ze kon om haar kind in het leven te houden. Met het weinigje geld, dat ze in de spaarbank had, betaalde zij den dokter, den apotheker en den winkelier van versterkende levensmiddelen. En toen dat spaargeld op was, werd er nu dit, dan dat naar den lomberd gebracht, maar dat alles hielp niet. Anna stierf en de oude «Appelen-Mie» moest nu nog voor één meer zorgen, voor Anna's kind, voor kleinen Jan.

Het viel haar zeer zwaar, want terwijl haar kind zoo ziek was, kon

ze er niet met de negotie op uit, en anderen hadden hare trouwe klantjes gekregen, en die anderen bleven, toen zij alweer hare negotie opvatte, bij de vrouwen en kooplieden bij wie ze nu eenmaal gewoon waren geworden te koopen.

Zoo werd voor «Appelen-Mie» het leven er heel wat moeielijker door.

Maar, hoe moeielijk het haar ook werd om het brood te verdienen, toch hield ze moedig vol, want na zóó lang alleen geweest te zijn, had ze nu gezelschap. Ze wist nu voor wien ze werken kon, en och, het kleine ventje was haar zoo dankbaar voor alles!

En wat kon het babbelen! O, honderd uit!

Als ze des avonds thuis waren, vloog de tijd om, en was Schraalhans ook dikwijls keukenmeester, kleine Jan werd het nooit gewaar. De laatste boterham, de laatste boter, het laatste stukje vleesch, spek of kaas, het warmste plekje bij het kleine kacheltje, dat maar even brandde, de warmste kleertjes, het beste bedje en de dikste dekens waren voor hem en voor hem alleen.

Dat alles aan haar kleinkind te geven, was voor Grootmoeder geene opoffering! Het leek er niet naar, het was voor haar eene vreugde!

Eén ding hinderde haar maar, en dat was haar ventje altijd te moeten meenemen op dat koude plaatsje bij de kerk.

Eens op een' dag echter kwam er eene jonge dame voorbij. «Appelen-Mie» kende haar wel; zij was de dochter van een zeer rijk heer, die in heel de stad om zijne milddadigheid bekend stond.

Reeds was de dame de fruitkar voorbij, toen ze zich opeens scheen te bedenken. Ze bleef stilstaan en keek eens achter zich.

«Appelen-Mie» dacht dat zij iets wilde koopen en zeide nu: «Heerlijke goud-reinetten, Freule! En niet duur! De grootste twee cent! Ik zal ze wel bij u thuis brengen ook.»

De jonge dame kwam nu terug bij de kar en zeide: «Ik keek niet naar die appelen, vrouwtje!»

«O, ik dacht het, Freule,» sprak de vrouw.

«Neen, ik keek naar het ventje, dat ge daar onder uw' omslagdoek verstopt houdt! Wat heeft de ziel het koud!»

«Ja, Freule, warm heeft hij het niet, maar hij zit er toch goed in.»

«Je moet dat ventje overdag en zoo lang je hier bent, naar eene kinder-bewaarplaats sturen! Daar is het goed verzorgd en het leert nog wat ook.»

«Dat weet ik wel, Freule, maar de negotie gaat te slecht. Ik kan het niet betalen!»

«Waar woon je?» vroeg de dame.

«Appelen-Mie» zeide het haar, en hierop sprak de dame: «Morgen is het Zondag. Zit je dan ook met de negotie?»

«Op Zondag verkoopen, Freule? Neen, dat niet! Des Zondags ben ik thuis of in de kerk.»

«Goed, goed! Nu, dan kom ik morgen tusschen twaalf en één eens bij je!» sprak de dame en ging heen.

Den volgenden dag kwam de dame, en deze gevoelde zich in het armoedige, maar zindelijke vertrekje zóó op haar gemak, dat zij «Appelen-Mie» alles liet vertellen.

Eindelijk zweeg de oude vrouw en zeide: «Nu weet u alles, Freule!»

«Dat is zoo,» klonk het vriendelijk. «Maar ik heb ook wat te vertellen. Ik weet nu wie je bent en wat je bent. Naar die koude plek bij de kerk ga je niet meer. Dicht bij de kerk staat een winkelhuisje ledig. Dat zal ik voor je huren en daarin ga je wonen. Van het winkeltje kunt ge dan gebruik maken om daarin fruit te verkoopen, en dat niet bij den tel of bij den cent aan de schoolkinderen, maar bij de maat aan groote menschen. Ik zal je wel aan klanten helpen! Je kleinkind blijft dan toch heel den dag bij je. Ik wil je je schat niet ontnemen. Dat is afgesproken. Morgen middag tusschen één en twee zal er hier een man met paard en wagen zijn om je te verhuizen. En nu, tot morgen!»

Weg was de vriendelijke dame en Grootmoeder was met haar «schat» alleen.

O, o, wat was zij gelukkig! Wat was de Lieve Heer toch goed haar zulk een Engel der liefde te zenden!

Den volgenden avond zat «Appelen-Mie» in haar huisje, maar het winkeltje was nog ledig. Pas echter had ze het licht op, of er hield een wagen voor de deur stil en kisten met allerlei fruit werden in het ledige

winkeltje gebracht. Spoedig kwam de Freule ook en deze begon nu alles netjes uit te pakken en uit te stallen, en toen alles klaar was, gaf ze haar een lijstje waarop stond hoeveel alles kostte. Dat moest «Appelen-Mie» weten om aan de koopers en koopsters, die komen zouden, den prijs te kunnen zeggen. De Freule schoot alles voor en zou het geld later wel terug krijgen.

En ze kreeg het geld terug tot aan den laatsten cent, want de Freule had haar ook aan goede klanten geholpen.

Bijna twintig jaar is er na dien tijd verloopen. «Appelen-Mie» leeft nog, maar moet in alles geholpen worden, want de rheumatiek heeft haar bijna geheel verlamd.

Maar Jan, «Grootmoeders schat» leeft ook nog, en is een sterk jonkman van drieëntwintig jaar, die niet alleen den grootsten en besten fruitwinkel uit heel de stad heeft, maar ook een hart, dat Grootmoeder bovenmate liefheeft. Hij draagt haar van het bed op den stoel, van den stoel op het bed, en Jan's jong vrouwtje zorgt voor al het overige.

Zoo oud en gebrekkig te zijn is niet prettig, maar de liefde maakt alles goed, en in heel de stad wordt geen enkel huisgezin gevonden waar zooveel liefde woont.

Nu, ze worden ook voor al die liefde beloond, want alle drie ondervinden zij het: «Waar liefde woont, gebiedt de Heer den zegen.»

J. P. Smith. Jr.

Doe goed!

Doe goed! Het is een' les, die gij onthouden moet.
Ik schreef haar op papier, schrijf gij ze in uw gemoed!
Betracht haar levenslang, dan gaat het u ook goed.

Twee pleegkinderen.

Het was een sombere herfstavond: groote, zware wolken, waar zoo nu en dan de maan spookachtig tusschendoor kwam gluren, vlogen door het luchtruim; de wind gierde langs de ramen en door de schoorsteenen en speelde krijgertje met de afgevallen en reeds half verdorde blaadjes der boomen. Niemand bijna vertoonde zich buiten: ieder zocht zijn' troost in huis, in eene gezellige kamer bij een warm turfvuurtje of, zooals in zoo menig arm gezin, onder de dunne dekens.

In de vroolijk verlichte woonkamer van Dr. Iependal, den dorpsdokter, zat, in een' grooten armstoel, niet ver van een zacht flikkerend vuur, eene nog jonge dame met een lief, zacht gelaat. Ze scheen moede te zijn; ze leunde tenminste achterover in haar' stoel, terwijl ze haar naaiwerk op haar' schoot liet rusten. Ze sliep niet, maar keek met liefdevollen, doch eenigszins droevigen blik naar een klein meisje, dat, aan den anderen kant van den haard, evenals zij in een' armstoel zat en aandachtig in een groot schetsboek zat te bladeren.

Het kind, dat een eenvoudig rouwjaponnetje droeg, geleek met haar vriendelijk gezichtje, hare donkere krullen en hare zachte, bruine oogen, zoo sprekend op de dame, dat men haar beiden ongetwijfeld voor Moeder en dochter houden zou. Toch was dit niet zoo: de arme Gerda had geene Moeder meer. Deze was gestorven, kort na haar' man, die als kapitein van een koopvaardijschip, het aan hem toevertrouwde vaartuig zoolang mogelijk tegen den storm had willen verdedigen en daardoor was verdronken. Het was nu ongeveer een week of zes geleden en sedert dien tijd was Gerda

Een klein meisje, dat in een' armstoel zat. (Bladz. 79).

bij Oom Iependal en Tante Jo, Moeders oudste zuster, in huis, waar ze als een klein kindje getroeteld werd en ieder zijn best deed, hare groote bruine oogen, die nu soms zoo droevig keken, weer te laten schitteren als vroeger, en hare wangen weer te laten gloeien van genot.

Om haar wat afleiding te geven, had Tante, die zelf geene kinderen had, reeds meer dan eens eenige kleuters van het dorp te gast gevraagd; ook nam ze haar menigmaal mede naar hare kamer, die ze als atelier had ingericht en waar Gerda dolgraag vertoefde. Het scheen, dat de menigte boeken, die in eene groote, ouderwetsche kast netjes in lange rijen stonden, de schilderezels met hunne draperieën, paletten en penseelen, de porte-feuilles met platen, waar Tante er zoo veel van bezat — het scheen, dat dit alles Gerda bijzonder aantrok. Ze kon tenminste soms tijden aaneen, als Tante aan het werk was, stilletjes in een' grooten stoel zitten, nu eens om toe te zien, hoe Tante werkte, dan weder met een boek op haar' schoot, waarvan ze de platen bekeek.

Hoe goed deze afleiding Gerda ook deed, toch was Tante er nog niet in geslaagd, hare kleine lieveling hare oude vroolijkheid terug te geven. Al kon ze zoo nu en dan ook eens hartelijk lachen, hare groote kijkers behielden dienzelfden droevigen glans, die Tante soms zoo ongerust over haar maakte, en menigmaal was het gebeurd, dat Tante, wanneer ze zat te werken en Gerda stil naast haar met hare poppen bezig was, eensklaps twee armen om haar' hals voelde slaan en een zacht stemmetje hoorde vragen:

«Toe Tante, laten we nog eens over Pa en Ma praten, dat vind ik zoo prettig, want als ik overdag veel aan hen heb gedacht, droom ik des nachts altijd van hen.»

De vraag werd steeds zoo bedroefd gedaan, dat Tante de tranen in de oogen schoten, en ze, vol teederheid, het donkere kopje tegen zich aan drukte. Zoo zaten ze dan soms een tijdlang, met de armen om elkaar heengeslagen, terwijl Tante niet moede werd steeds meer en meer te vertellen, en het Gerda nooit verdroot te luisteren naar hetgeen ze reeds zoo menigmaal had gehoord.

Dezen avond was Gerda bijzonder stil, zóó zelfs, dat Tante een'

keer tot haar gezegd had: «Maar, kindlief, vindt je het hier dan niet prettig, of houdt je niet van Oom en Tante?»

Tot antwoord was Gerda haar toen om den hals gevlogen en had haar toegefluisterd:

«Ja, Tante, o, zoo veel, maar toch — ik verlang zoo naar Pa en Ma.»

Nu zat ze stil een groot, oud schetsboek door te bladeren, terwijl Tante in haar' stoel erover lag na te denken, hoe ze toch het best het kind wat vroolijker en levenslustiger kon maken. Ze kon zich heel goed voorstellen, dat het arme kind naar hare Ouders verlangde, want ook zij had eenmaal zulk een groot verdriet gekend, doch ze vreesde maar al te zeer, dat ook Gerda, evenals zij toen, ziek zou worden van verdriet en daarvoor wilde ze haar zoo gaarne behoeden.

Uit haar gemijmer werd ze gewekt, door een zacht stemmetje, dat vanachter het boek kwam:

«Tante, wat is dit?»

Al sprekende had Gerda het boek omhoog gestoken en met de open zijde naar Tante toe gekeerd, terwijl ze met den vinger naar eenige lijnen wees, die daar, naar het scheen, door eene kinderhand waren neergekrabbeld en een damesportret hadden moeten voorstellen. De teekening was echter nog zoo onbeholpen, dat men er niet veel uit wijs kon worden.

Mevrouw Iependal tuurde een oogenblikje op het papier, maar daar het licht haar in de oogen scheen, kon ze niet onderscheiden, wat er stond.

Gerda bemerkte het, liet zich van haar' stoel afglijden en kwam met het tamelijk zware boek aanzeulen.

«Kijk, Tante, dit bedoel ik,» zeide ze; «dat heeft u toch niet geteekend, wel?»

Tante boog zich over het boek — en Gerda zag er een groote traan op vallen.

Verschrikt staarde ze hare Tante aan en zeide toen bedeesd:

«U is toch niet boos op me, Tante?»

Aangedaan nam Mevrouw Iependal het verschrikte gezichtje tusschen hare handen, drukte er een' hartelijken kus op en zeide:

«Neen, lieveling, Tante heeft verdriet.»

Dit antwoord trof Gerda, en stil wilde ze weer naar haar' stoel terugkeeren, toen Tante haar bij de hand greep.

«Neen, mijn kind, ga niet weg,» zeide ze, terwijl ze Gerda op haar' schoot trok, «kom liever eens bij me zitten, dan zal ik je eene treurige geschiedenis vertellen, eene geschiedenis, die waar gebeurd is en Tante's haar reeds vroeg grijs heeft gemaakt.

Zooals je misschien weet, heb ik, vóór ik getrouwd was, nogal veel gereisd. Eens zelfs ben ik in Italië geweest. Ik was toen medegegaan met de familie van den ambachtsheer van ons dorp, als gezelschapsjuffrouw voor hunne eenige dochter, een zeer zwak en ziekelijk meisje van mijne jaren. Ook ik was niet heel sterk en toen de Baron aan mijne Ouders voorstelde, mij tot gezelschap voor zijne dochter mede te nemen, werd dat aanbod gretig aangenomen. Pa was slechts eenvoudig dorpspredikant en we waren met ons negenen broers en zusters thuis, waarvan ik de oudste was, dus je begrijpt, dat mijn goede Vader heel wat zorgen aan zijn hoofd had, en blijde was, die een beetje verlicht te zien. Ik vertrok dus en was vol moed: ik was toen twintig jaar, vroolijk en opgewekt, en hield dol veel van reizen. In het begin ging alles goed. We waren bijna altijd onderweg, tenminste wanneer de Freule wèl genoeg was, en reisden geheel Italië door. Na een half jaar evenwel vestigde zich de familie in een dorpje in de bergen. We waren daar al eens meer geweest en van alle plaatsen, die we bezocht hadden, vond de Freule dit dorpje het liefste. Nu, het was er stellig prachtig mooi, en vooral toen we er pas waren, genoot ik. Het duurde echter niet lang, of ik kende den geheelen omtrek op mijn duimpje, tenminste zoover als ik gaan mocht, en doordat de Freule zich weer minder goed gevoelde en te bed lag, en Mijnheer voor zaken eenige weken weg zou blijven, zoodat ik met Mevrouw alleen overbleef, had ik overvloed van vrijen tijd. Had ik nu maar alleen uit mogen gaan, of met den een' of anderen dorpeling eens naar hartelust de bergen mogen beklauteren, maar dat wilde Mevrouw, die een weinig bang uitgevallen was, volstrekt niet hebben. Ik bracht dus mijn' ganschen dag door met de Freule wat gezelschap te houden, naar de hooge bergen te kijken, die ik niet beklimmen mocht en naar huis te verlangen. Ik kreeg

heimwee, heimwee naar mijn Hollandsche vergezichten, heimwee naar de bleeke, grijze zee, die ik anders bijna dagelijks zag, heimwee naar mijn dorp en mijn lief prettig tehuis. Niet lang duurde het, of ik werd er ziek van en hoe ik ook mijn best deed, mij tegen dat akelige gevoel te verzetten, het was me onmogelijk: mijn verlangen naar huis was sterker dan mijn verlangen om de familie, die werkelijk heel liet voor mij was,

Mijn dorp. (Bladz. 84.)

genoegen te doen. Toen Mijnheer thuiskwam, wilde hij volstrekt niet hebben, dat ik nog langer bleef. Het was de eerste maal, dat ik zoolang, reeds meer dan een half jaar, van huis was geweest en hij kon zich best begrijpen, dat ik ernaar verlangde. Hij bracht me tot Parijs, waar hij kennissen had, die in dezelfde week met de boot van Hâvre naar Rotterdam zouden terugkeeren. We hadden de heenreis ook over Parijs gemaakt, en er toen een' heelen tijd doorgebracht, zoodat ik er niets rouwig om was,

toen de familie, die verder voor mij zorgen zou, mij vroeg, of ik het goedvond, dadelijk naar Hâvre door te reizen; ik zag dan tenminste alvast de zee. Het was eene prettige familie, waarin ik gekomen was. Mijnheer en Mevrouw van de Klinge waren heel aardige menschen en ook de kinderen waren allerliefst, zoodat we al heel spoedig goede maatjes waren. We speelden samen, we lazen samen, we zongen samen, kortom, we konden uitstekend met elkaar overweg.

Een dag of vier vóór ons vertrek, toen alles reeds ervoor gereed was, kwam er echter plotseling verhindering. Het jongste kind, een aardig kereltje van vier jaar, had zichzelven, toen hij op het strand aan het spelen was, met een dik touw een' harden slag tegen het oog gegeven. In het begin zag het er nog niet zoo ernstig uit, maar eer de middag verstreken was, was het oogje zoo gezwollen en ontstoken, dat men met het kind naar het ziekenhuis ging. De dokter stelde ons spoedig gerust, maar toch wilde hij Jopie, zoo heette het ventje, liever in het ziekenhuis onder zijne behandeling houden. Hij behoefde niet te bed te liggen, maar kon in de zaal voor herstellende zieken, onder toezicht van eene liefdezuster met andere kinderen spelen. Hier heb ik den kleinen man, die zich misschien nog het meest van allen aan mij gehecht had, dikwijls wezen opzoeken, daar hij behoefte aan gezelschap had en de zuster, zoowel als de andere kinderen, natuurlijk geen Hollandsch kenden en hij nog geen Fransch verstond. In de uren, die ik bij hem mocht doorbrengen, lazen, vertelden of speelden we soms, maar meestal vroeg hij mij, of ik voor hem zingen wilde. Ik deed dat gaarne, want ik had er zelf schik in, hoe dan al de kinderen, groote en kleine, ja, zelfs volwassenen, die zich anders weinig aan ons stoorden, rondom mij kwamen staan of zitten. Onder al die groote en kleine herstellenden, was er eentje, dat mij van het eerste oogenblik af, zeer had aangetrokken. Ik meende reeds dadelijk aan zijn donker gelaat en zijne vragende, zwarte oogen te zien, dat het een Italiaantje was, en toen ik er de zuster naar vroeg, zeide ze mij, dat ik goed gezien had. Naar alle waarschijnlijkheid was het kind, dat misschien drie jaar was, een weesje, want de stoomboot, die van New-York naar Hâvre was gekomen, had onderweg het wrak gevonden van eene

Italiaansche boot, die op weg was geweest naar Rotterdam, maar vergaan was. Eenigen der passagiers, waaronder ook het kleine kereltje, die zich aan ronddrijvende stukken hout hadden vastgeklemd, waren door de Amerikaansche boot opgenomen. Men had er echter niet in kunnen slagen ook de Ouders van het knaapje te vinden. Zoodra de boot te Hâvre was aangekomen, had men al het mogelijke gedaan om, met de aanduiding van de andere geredde passagiers, de familie van het kind op te sporen. Alle pogingen waren echter tevergeefs geweest. De passagiers wisten alleen te vertellen, dat de Vader van het kind schilder was en dat de naam van het ventje Paolo was, en dat de familie goed bevriend was met den eersten stuurman van de vergane boot.

Paolo, die door alle ellende, die hij geleden had, ziek was geworden, was toen opgenomen in het ziekenhuis en ondertusschen had men nogmaals alle moeite gedaan om het kind aan zijne familie terug te geven. Men vernam evenwel niets, zoodat het arme kind, als het beter was, naar het een of andere gesticht van liefdadigheid gezonden zou worden.

Ik had innig medelijden met den armen Paolo, en reeds den eersten keer kon ik het niet nalaten hem in het Italiaansch, dat ik tijdens mijn verblijf in Italië tamelijk goed geleerd had, toe te spreken. Ik wilde, dat je het ventje toen gezien hadt: het strekte zijne armpjes naar mij uit en keek me zoo verlangend aan, alsof het me vragen wilde: «Nog meer, nog meer!» Wie weet, hoe lang het geleden was, dat men tot hem in het Italiaansch had gesproken!

Toen ik den eersten keer in het ziekenhuis kwam om Jopie te bezoeken, voelde ik me er nog te vreemd om maar dadelijk te durven zingen. Ik speelde dus maar wat met hem en knikte zoo nu en dan mijn kleinen beschermeling eens vriendelijk goedendag, want ik wist toen nog niet, dat hij zijn bedje reeds mocht verlaten. Den tweeden keer was ik meer op mijn gemak en zong ik als een lijster. Mijn eerste liedje was echter nog niet uit, of ik voelde een klein handje op mijne knie en zag Paolo voor mij staan. Ik had niet gezien, dat hij bij de eerste tonen, die hij gehoord had, overeind in zijn bedje was gaan zitten en zich er daarna stil had laten uitglijden. Ik wist ook niet, dat de zuster alles gezien had

en keek haar daarom verschrikt aan. Glimlachende schudde zij het hoofd, ten teeken, dat ik me niet ongerust behoefde te maken. Ik liet dus den dreumes op mijn' schoot klauteren en zich gemakkelijk tegen mij aanvlijen en ging voort met zingen. Ik denk, dat zijne Moeder vroeger ook veel met hem gezongen had, want nooit zag hij er zoo gelukkig uit als dan. Van dat oogenblik af nam ik hem bij me, zoodra ik de zaal binnenkwam; ik vond het zoo prettig, dat ik iets voor het arme kind doen kon, dat er met zijne verlangende, droomerige oogen zoo droevig uitzag.

Eindelijk was Jopie weer genezen en mocht hij het ziekenhuis ver-

„O, Moeder, neem me dan mede!" (Bladz. 87.)

laten. Het speet me aan den eenen kant, want ik zou dan mijn' kleinen Paolo ook niet meer zien en, zonder dat ik het zelf goed wist, had ik het arme, verlaten kind zoo lief gekregen. Ik zal nooit vergeten, hoe hij, toen ik hem met tranen in de oogen vertelde, dat ik niet meer kwam, zijne armpjes om mijn' hals sloeg en uitriep: «O, Moeder, neem me dan mede!»

Waarom hij me Moeder noemde weet ik niet, maar wel weet ik, dat ik in snikken uitbarstte en hem beloofde terug te zullen komen: het was voor mij, alsof God tot mij zeide, voor het weesje te zorgen.

Zoodra ik weer op mijne kamer kwam, schreef ik een' brief aan Vader, waarin ik hem smeekte het kleine Italiaantje mede naar huis te mogen brengen. Ik legde hem alles nauwkeurig uit en beloofde hem, zelf wel

zooveel mogelijk voor mijn' beschermeling te zullen zorgen, wat me niet heel moeielijk zou vallen, daar ik mijn examen als onderwijzeres gedaan had en reeds een jaar onderwijs had gegeven, toen ik ziek werd en er daarna te zwak voor was, en naar Italië was vertrokken.

Tot antwoord — kwam Pa, met de eerste boot de beste zelf, om alles in orde te maken, en eene week later vertrokken wij naar Rotterdam. O, Gerda-lief, ik kan je niet zeggen, hoe gelukkig ik me toen gevoelde: ik keerde terug naar mijn land, mijn dorp, mijn huis, ik had mijn' goeden Vader bij me, Paolo had ik niet alleen in het vreemde land behoeven achter te laten, en de familie van de Klinge, die gelijk met ons de terugreis maakte, was allerliefst voor me, kortom ik kon den geheelen dag wel zingen van vreugde en was ineens geheel genezen!

Bij mijne thuiskomst vierde het heele huisgezin feest en ik gevoelde me zoo rijk, als eene Koningin, te meer daar, van het eerste oogenblik af, ieder evenveel van mijn' Paolo hield. Men vertroetelde hem geheel en al, zoodat, toen ik later als onderwijzeres eene plaats kreeg in een naburig dorp, ik niet bang behoefde te zijn, dat hij zich verlaten zou gevoelen, in de uren, dat ik niet thuis was.

Een jaar daarna, tegelijk met je lieve Moeder, trouwde ik met Oom, en toen we onze nieuwe woning betrokken, namen we Paolo bij ons, want hij was in ieder geval toch mijn kind, mijn beschermelingetje.

Een paar gelukkige jaren braken toen voor ons aan. Paolo kon veel beter tegen de Hollandsche lucht dan ik had durven hopen, en wanneer we samen of met ons drieën over het schoone strand dwaalden, en hij als een lammetje rondhuppelde, of, lenig als hij was, kopje buitelde in het zand, dan genoot hij en juichte hij van pleizier.

Ik geloof, dat hij mettertijd een groot teekenaar had kunnen worden, want hoe klein hij ook nog was, teekenen was zijne liefste bezigheid en een stukje papier en een potloodje maakten hem zoo rijk als een Prins.

Dat gelukkige leventje duurde echter niet lang. Twee jaar woonden we hier en Paolo was zes jaar oud, toen op het dorp de vreeselijke keelziekte uitbrak. We leefden toen voortdurend in angst, daar Oom natuurlijk overal geroepen werd en Paolo alzoo geheel aan de besmetting bloot-

stond. Vol zorg waakten we over hem en reeds begon de ziekte sterk af te nemen en haalden we weer wat ruimer adem, toen op zekeren avond ook ons kleine kereltje over keelpijn klaagde. Een oogenblik was ik, als verstijfd van schrik, daarna nam ik hem fluks op en bracht hem naar bed, waarna ik vol angst de terugkomst van Oom afwachtte. Toen hij kwam en Paolo's keeltje onderzocht, kon hij niet anders zeggen dan dat ook ons arme ventje door de gevreesde ziekte was aangetast en zelfs heel erg.

Hij heeft niet lang geleden, mijn kleine Paolo: reeds twee dagen later had hij zijne groote, fluweelige oogen voor altijd gesloten, en was hij bij den goeden God.

Een paar weken later vond ik in een boek, waarin ik vóór zijne ziekte veel had gelezen, dit stuk papier. Het is mijn portret, zie maar; met zijne kleine vingertjes heeft hij er Moeder onder geschreven, zooals Oom het hem kort te voren geleerd had, om mij met mijn' verjaardag te verrassen.... Ik ontsmette het teekeningetje en plakte het in dit boek bij mijne schetsen uit Italië, als eene laatste herinnering aan mijn lief ventje, waarnaar ik zoo verlangde, dat ik er eindelijk ziek van werd en zelfs op reis moest gaan om weer beter te worden.

Nu is hij al negen jaar dood, maar toch is het soms voor me, alsof ik zijne voetjes nog door den gang hoor dribbelen en zijn zacht stemmetje hoor roepen:

«Moeder, waar is u?»

In gedachten en met het hoofd in de hand bleef Mevrouw Iependal voor zich uit zitten staren, terwijl een paar tranen langzaam over hare wangen rolden.

Ook Gerda schreide zachtjes.

«Tante,» zeide ze eensklaps, haar' wang tegen Tante's wang aandrukkende, «Tante, u hieldt dus van Paolo evenveel, als ik van Pa en Ma?»

«Zeker, kindlief.»

«O, wees u dan mijn Moedertje, dan zal ik uw Paolo zijn. Wil u dat?»

Een hartelijke kus was Tante's antwoord.

Het is nu vier jaar later en Gerda is een lief meisje geworden. Ze is veertien jaar en evenals vroeger lang voor haar' leeftijd. Hare bruine oogen zijn nog altijd even groot en zacht, maar niet meer zoo droevig als vroeger, integendeel, ze staan veeleer guitig.

Hare belofte heeft ze trouw gehouden: zooveel mogelijk heeft ze getracht voor Tante een Paolo te zijn, en dat is haar gelukt. Tante ziet er dan ook veel beter uit dan vroeger en is niet meer zoo ziekelijk, terwijl Gerda zelf ook haar verdriet heeft vergeten. Nog dikwijls, iederen dag zelfs, wordt er over Pa en Ma en Paolo gesproken, maar toch heerscht er eene prettige vroolijkheid in huis, die aan iedereen lust geeft tot werken. Oom bezoekt weer met meer pleizier zijne zieken, en ziet er zelfs niets tegen op, een paar uur te loopen om op eene afgelegene hoeve hulp te gaan verleenen. Tante is weer, evenals toen Paolo nog leefde, de helpster en raadsvrouw van alle dorpelingen. En Gerda? Wel, ze doet haar uiterste best om Oom en Tante zooveel mogelijk te helpen en na te volgen, wat haar heel gelukkig maakt, zóó zelfs, dat ze den geheelen dag wel zou kunnen zingen.

Hare heldere stem klinkt dan ook vaak genoeg door het huis, en als haar vroolijke lach tot in de keuken doordringt, dan zegt Mietje, de meid, tot den ouden, dooven tuinman:

«Josias, hoor je ons kind wel? Wat is ze toch een engel, hé? Ik zou waarlijk geen' raad weten, als zij er niet was.»

«Dat zeg je wel,» is dan het antwoord van Josias. «Kijk, Mie, van het begin af heb ik geloofd, dat het goed was, dat Gerda hier gekomen is, maar nu weet ik het zeker, en ik zou haast stellig durven zeggen, dat onze goede Mevrouw, als ze alleen was gebleven, reeds lang daarginds zou zijn.» En ernstig wijst dan de goede man met zijn pijpje naar de dorpskerk en de begraafplaats, waarop men, over de akkers heen, vanuit de keuken het volle gezicht heeft.

Kindertjes-lief, laten we allen, wanneer we verdriet hebben, evenals Gerda leeren, ons er overheen te zetten, en altijd ons best doen, anderen gelukkig te maken, dan zal de goede God ons daarvoor zeker beloonen.

ESTHER.

Niet saai of flauw.

Ik heb een aardig zusje,
En onder ons gezeid,

490 2803

Zij is, je moogt het weten,
Een schalkje van een' meid.

En ben ik ook een jongen,
Een jongen van stavast,
Die slecht bij kleine meisjes
En niet bij poppen past,

Toch wil ik wel bekennen,
Als zus mij vraagt: «Toe, Jan,
«Speel wat met mij en popje,»
Dat ik niet weig'ren kan.

Zoudt gij dat wel doen, zeg je?
Hoor, baas, dat meen je niet,
Dat zal je zelf wel zeggen,
Als gij mijn zusje ziet.

Hier staat zij uitgeteekend,
Precies zooals zij is!
Geen trekjen op haar' wangen,
Geen haartjen is er mis.

Zóó kijkt zij heele dagen;
Zóó lacht ze ons altijd aan.
Wat bliefje? Is dat geen zusje
Om mee te kijk te gaan?

Wie zulk een' zus mag hebben,
Die zegt met mij heel gauw:
«Ja, met zóó'n zus te spelen,
Dat is niet saai of flauw!»